

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra obecné zootechniky a etologie

Psi plemene leonberger a jejich chov v České republice

Bakalářská práce

Autor práce: Irena Mezerová

Vedoucí práce: doc. Ing. Lukáš Jebavý, CSc.

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Psi plemene leonberger a jejich chov v České republice vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příložené bibliografii.

V Praze dne: 6. 4. 2012

Souhrn

Bakalářská práce shrnuje na základě dostupné literatury a informací chovatelských klubů pohled na chov psů plemene leonberger v České republice. Leonberger je velký, robustní a svalnatý, přesto však elegantní pes s vyrovnanou povahou. Je charakteristický svou vyváženou stavbou těla a sebevědomým klidem na jedné a poměrně živým temperamentem na druhé straně.

Úvodní kapitola bakalářské práce pojednává o původu a historii plemene. Prvopočátky plemene sahají na přelom třicátých a čtyřicátých let 19. století, kdy ve městě Leonberg na jihozápadě Německa Heinrich Essig zkřížil černobílou fenu novofundlandského psa se svatobernardským psem a později přikřížil ještě pyrenejského horského psa. Essig se pokoušel vyšlechtit psy, kteří by vzhledem připomínali lvy, erbovní zvíře ze znaku města. Ve 2. polovině 19. století byl již leonberger v Bádensku-Württembersku oblíbeným psem sedláků, oceňovaným zejména pro svou ostražitost při hlídání a také pro tažnou sílu. Těžkou zkouškou však plemeno prošlo za 1. a 2. světové války, kdy došlo k razantnímu úbytku chovných jedinců, chov se však v obou případech podařilo obnovit. Dále se úvodní kapitola věnuje historii chovu v České republice a popisu plemene.

Chov v České republice, konkrétně zejména v Klubu chovatelů psů leonbergerů v ČR, jednom ze dvou klubů působících na našem území, dále rozebírá druhá kapitola shrnující podmínky chovu v tomto klubu.

Závěrečná třetí kapitola přibližuje nejčastější onemocnění psů tohoto plemene - polyneuropatii, DKK, rakovinu atd., protože i tato problematika ovlivňuje chov a tedy další rozvoj plemene.

Klíčová slova: leonberger - historie - chov - polyneuropatie

Summery

This bachelor work summarizes the view of breeding the Leonberger in the Czech Republic on the basis of the accessible literature and the information derived from the breeding clubs. The Leonberger is a large, robust and muscular, but elegant dog with balanced temperament. It is distinctive by its balanced body structure and self-confident equanimity on one side and by its rather lively temperament on the other.

The introductory chapter of this bachelor work deals with origins and history of the breed. Beginnings of the breed go to the turn of the thirties and forties of the 19th century when in the city of Leonberg in Southwest Germany Heinrich Essig crossed the black and white female Newfoundland with male St. Bernard and later he added Pyrenean Mountain Dog. Essig was trying to create a breed of dogs with appearance which would resemble lions, for the lion is the coat-of-arms animal of the city. In the second half of the 19th century the Leonberger was already a favourite dog of farmers in Baden-Württemberg, especially praised for its ability in watch and draft work. The breed passed the hard testing during the WWI and WWII when a major decrease of breeding specimens occurred but the breeding was reestablished in both cases. Then the introductory chapter deals with the history of breeding the Leonberger in the Czech Republic and with the description of the breed.

The second chapter describes the breeding in the Czech Republic, especially in The Czech Leonberger Club, e.g. in one of the two clubs which work in our country. Then that chapter summarizes conditions of breeding in The Czech Leonberger Club.

The final chapter clarifies the most common diseases of this breed - polyneuropathy, hip dysplasia, cancer etc., be-

cause these points at issue also affect the breeding and consequently the further development of the breed.

Keywords: Leonberger - history - breeding - polyneurpathy

Obsah

1. Úvod.....	- 7 -
2. Plemeno leonberger.....	- 8 -
2. 1. Historie vzniku plemene.....	- 8 -
2. 2. Vznik klubů v ČR a současný chov.....	- 11 -
2. 3. Popis plemene.....	- 15 -
2. 4. Povaha a využití leonbergerů.....	- 17 -
3. Podmínky chovu v KCHL.....	- 21 -
3. 1. Kontrola vrhu.....	- 22 -
3. 2. Svod mladých.....	- 24 -
3. 3. Posuzování exteriéru, výstavy.....	- 25 -
3. 4. Bonitace a bonitační kódy.....	- 28 -
3. 4. Povahový test.....	- 31 -
4. Zdravotní problematika plemene.....	- 34 -
4. 1. Polyneuropatie.....	- 34 -
4. 2. Dysplazie kyčelního kloubu.....	- 37 -
4. 3. Rakovina.....	- 39 -
4. 4. Torze žaludku.....	- 39 -
4. 5. Juvenilní panostitida.....	- 40 -
4. 6. Kožní problémy.....	- 41 -
4. 7. Vady očí.....	- 42 -
4. 8. Kryptorchismus.....	- 43 -
4. 9. Kýla.....	- 43 -
4. 10. Předkus a podkus.....	- 44 -
5. Závěr.....	- 45 -
6. Seznam použité literatury.....	- 46 -
7. Seznam příloh.....	- 51 -

1. Úvod

Pes doprovází člověka více jak 10000 let, je největší domestikovanou šelmou a pravděpodobně nejstarším domestikovaným zvířetem vůbec. Z velkého množství existujících plemen tato práce pojednává o leonbergerech - velkých a silných, přesto však elegantních psech.

Cílem práce bylo vytvořit ucelený přehled o tomto plemeni za použití odborné literatury a podkladů o chovu a kontrolách vrhů z obou chovatelských klubů působících v České republice.

Úvodní kapitola Plemeno leonberger se věnuje popisu a vzniku plemene a chovu těchto psů v ČR. Dále následuje kapitola přibližující chov leonbergerů v rámci Klubu chovatelů psů leonbergerů v ČR a třetí část práce pojednává o nejčastějších zdravotních problémech, se kterými se v rámci chovu leonbergerů může chovatel setkat.

2. Plemeno leonberger

Leonberger, původem německé plemeno, je hlídacím, společenským a rodinným psem. V FCI (Federation Cynologique Internationale) je plemeno zařazeno ve skupině 2 - pinčové a knírači, molossoidní plemena, švýcarští salašničtí psi, sekci 2.2 - molossoidní plemena horského typu a nevyžaduje se u nich zkouška z výkonu. Číslo standardu je 145, kdy publikace originálního platného standardu byla provedena 4. 1. 1996.

FCI, která je mezinárodní organizací založenou v roce 1911 a sídlící ve městě Thuin v Belgii, eviduje, registruje a uznává standardy všech čistokrevných psů členských i nečlenských zemí FCI a rámcově upravuje předpisy o řízení jejich chovu.

Každou členskou zemi zastupuje v FCI pouze jedna národní kynologická organizace. Tato organizace předkládá FCI návrhy znění standardů plemen psů, která jsou jako národní plemena v této zemi uznána, případně, která jsou předkládána k uznání jako plemena nově vytvořená. O změně standardu pak v FCI nerozhoduje nikdo jiný než právě ta země, již bylo dané plemeno uznáno jako národní (Dostál, 1995).

Zástupcem FCI v ČR je od roku 1992 Českomoravská kynologická unie.

2. 1. Historie vzniku plemene

Ze standardu plemene vyplývá, že předky leonbergerů byla černobílá fena novofundlandského psa a svatobernardský pes, následně byl přikřížen ještě pyrenejský horský pes. S uvedeným se ve svých pracích shodují rovněž Pavlovská (2000) a Strameřová (2008), pouze Lusbyová (2008) namísto novofundlandské feny uvádí fenu landseera. Autorka se přiklání spíše k názoru, že se jednalo o fenu novofundlandského psa, ostatně dodnes je landseer mimo Evropu považován za jeho barevnou variantu.

Vše začalo ve městě Leonberg ležícím na jihozápadě Německa, blízko Stuttgartu v dnešní spolkové zemi Bádensko-Württembersko. Tady se 9. 1. 1808 narodilo Johannu Conradovi Essigovi a Johanně Frederice Bauerové páté dítě, Heinrich Essig. Otec Johann byl hostinský, stejně jako Heinrichova pozdější manželka, se kterou se oženil v roce 1829, vdova Marie Katharina Benzingerová.

Heinrich Essig měl patrně ke svému rodnému městu kladný vztah, zastával post městského radního a nové plemeno, které začal šlechtit, mělo být podle tradované historiky podobné lvu ve znaku města. Vedle toho byl Essig rovněž velmi podnikavý a schopný obchodník. V roce 1835 začal s chovem a obchodem s velkými dlouhosrstými psy, kteří byli v té době velmi žádaní. Jeho cílem bylo vyšlechtit velkého silného psa, vlídného k rodině a zároveň dobrého hlídače.

Essig ve svém psinci choval velké množství psů, ročně jich prodával 200 až 300. Vedle psů choval i značné množství dalších zvířat, a na jeho statku bychom tak dále našli kachny, husy, jeleny, lišky a další. Jeho chov tak musel být fyzicky i finančně náročný, nicméně chov leonbergerů se mu dle všeho vyplácel. Když poprvé představil plemeno na mnichovském Oktoberfestu, sklidilo velký úspěch a veřejnost o něj projevila zájem. Mezi nové majitele leonbergerů patřila i císařovna Alžběta, která si koupila psa za tehdy velkou sumu 1400 zlatých. Ale Essig své psy používal i jako dar slavným lidem, čímž si získával pověst i dobrou reklamu. Touto dobře zvolenou taktikou zároveň zvyšoval cenu svých psů. Mezi další slavné osobnosti vlastníci leonbergera, patřili velkovévoda Friedrich I. Bádenský, Richard Wágner, Otto von Bismarck, král Spojeného království Velké Británie a Irska Eduard VII., král Italského království Umberto I. a další.

Essig si tak dokázal vybudovat pověst, díky které v roce 1873 prodal 374 a v roce 1874 pak 325 psů. V této době se také leonbergerům lidově říkalo Essigovi psi.

Heinrich Essig, který se za svého života kromě chovu a správy věcí veřejných věnoval také stavbě a prodeji několika domů, umírá 11. 10. 1887. Po jeho smrti pokračuje v chovu a obchodu se psy jeho neteř Marie.

Plemeno však nebylo po poměrně dlouhou dobu uznáváno představiteli tehdejšího rodícího se světa „oficiální“ německé kynologie, který představovala Delegierten-Commission, první německý svaz chovatelů psů, se kterými byl Essig ve sporu. Jistě k tomu přispěl i fakt, že dlouho nebylo plemeno patrně ustálené a jeho první standard byl vytvořen až v roce 1895.

První německý klub chovatelů leonbergerů vznikl podle Stramerové (2008) v roce 1890 v Berlíně. Jeho prezidentem byl pan Sierakowski, o činnosti klubu se však mnoho neví. Zlomovým tak byl až rok 1895, kdy byl založen Leonberger Club Heilbronn, a zejména pak Internationale Club für Leonberger Hunde. Prezident tohoto klubu, Albert Kull, pak v témže roce představil výše zmíněný první standard plemene. International Club für Leonberger Hunde měl podle Stramerové (2008) na konci roku 1895 okolo 50 členů. Později se Kull kromě leonbergerů věnoval i chovu rotvajlerů a v roce 1901 tak vznikl International Club für Rottweiler und Leonberger Hunde. Vedle toho byl ve stejném roce v Apoldě, městě nedaleko Výmaru v dnešní spolkové zemi Durynsko, založen podle Stramerové (2008) tehdejší třetí (vedle obou International Club) klub, Nationale Leonberger Club Apolda, který rovněž vypracoval svůj standard plemene a vedl plemennou knihu. Delegierten-Commission začala podle Stramerové (2008) konečně zapisovat leonbergery do plemenné knihy v roce 1909.

Kritické byly pro plemeno obě světové války. Po I. světové válce, během které byly k válečným účelům, např. jak se zmiňuje Lusbyová (2008) k tahání vozíků s municí, využívání i leonbergeři, žilo v Německu pouze torzo předválečné populace. K obnovení chovu došlo podle Stramerové (2008) a podle informací uvedených na internetových stránkách International Leon-

berger Union opět v Leonbergu zásluhou Karla Stadelmanna a Otto Josenhanse, kteří postupně shromáždili na 30 jedinců a v roce 1922 založili Leonberger Hunde Club Leonberg.

Po II. světové válce čítala podle Lusbyové (2008) populace leonbergerů necelých 300 jedinců a situace se tak v určité míře opakovala. V poválečném Německu navíc ve vzájemné rivalitě existovaly dva kluby Verein für Leonberger Hunde a v Leonbergu sídlící Club für Leonberger Hunde. Situace se zklidnila až poté, kdy, jak uvádí Stramerová (2008), oba kluby v roce 1948 najednou zanikly a vzápětí byl ustanoven klub nový, Deutscher Club für Leonberger Hunde, který zastřešuje chov leonbergerů v Německu dodnes.

FCI uznala plemeno v roce 1955 a v roce 1975 byla ustanovena mezinárodní platforma pro kluby z jednotlivých zemí, European Union für Leonberger Hunde, dnes Internationale Leonberger Union, jejímiž členy je Česko od roku 1988.

2. 2. Vznik klubů v ČR a současný chov

Leonbergeři se na našem území nacházeli již počátkem 20. století. Zřejmě v relativně větším počtu, protože jak uvádí Stramerová (2008), v roce 1904 byla v Čechách ustavena pobočka (Landesgruppe Böhmen) výše zmíněného Nationale Leonberger Club Apolda. Dospělí jedinci se v té době nabízeli za 20 rakousko-uherských korun. I v následujícím meziválečném období, po vzniku samostatného Československa v roce 1918, kdy u nás existovaly jak německé, tak české chovatelské organizace, se podle Stramerové (2008) na našem území leonbergeři chovali. Bohužel po II. světové válce si držení tak velkého psa mohlo dovolit nemnoho lidí, navíc se přece jen jednalo o německé plemeno, a leonbergeři se tak z Česka na několik následujících desetiletí prakticky vytratili.

Znovu se u nás leonbergeři začali objevovat v 70. a 80. letech 20. století. Prvním zapsaným leonbergerem v plemenné knize byla fena Dunja, jak se o tom bez dalšího

zmiňuje Pavlovská (2000). Podle Lusbyové (2008) byly v roce 1980 dovezeny další dvě feny Asca v. Schloss Almegg a Bianca v. d. Douglasfichte. Obě feny získaly v roce 1982 ocenění výborná na výstavě v rakouském Tullu. Co se prvního českého vrhu týče, Lusbyová (2008) uvádí, že se narodil původem francouzskému psu Paris d'Ayriana Vaedja a z Rakouska dovezené feně Asca v. Schloss Almegg dne 16. 3. 1984 v chovatelské stanici Beskydský Radegast chovatele Miroslava Pelce z Valašského Meziříčí. Z databáze leonbergerů na internetových stránkách Klubu chovatelů psů leonbergerů ČR pak vyplývá, že z tohoto spojení se narodilo pouze jedno štěně, pes Agbar. Pavlovská (2000) se však o tomto vrhu nezmiňuje a jako první vrh uvádí spojení psa a feny dovezených z NDR, Orpheus v. Mühlenberg a Ilka v. Mühlenberg, ze kterého se dne 12. 9. 1984 v pražské chovatelské stanici chovatele Otomara Ferra, z Chuchelského zátiší, narodilo sedm štěňat. V následujícím roce 1985 z přehledu vrhů chovatelských stanic uvedeného na internetových stránkách Klubu chovatelů psů leonbergerů ČR vyplývá, že se narodily dva vrhy. Jeden v chovatelské stanici Zručská blata, chovatele Ing. Zdeňka Svobody, se dne 17. 6. 1985 narodilo osm štěňat, psovi Ex v. Wächter a feně Barsa v. Stammhaus Eike. A druhý vrh se narodil 18. 10. 1985 ve výše uvedené chovatelské stanici z Chuchelského zátiší, z opakovaného spojení otce Orpheus v. Mühlenberg a matky Ilka v. Mühlenberg, a to osm štěňat. V roce 1986 se narodily čtyři vrhy. Bohužel v chovatelské stanici Adak databáze neuvádí potomky ani žádné další informace. Zato dne 19. 5. 1986 se narodil v chovatelské stanici od Čerchovské skály vrh šesti štěňat otci Quarri v. Mühlenberg a matce Britt v. d. Nibelungen. Další vrh se narodil dne 2. 6. 1986 v chovatelské stanici z Votických strání otci Askan v. Weissen Haus a první české matce Altia z Chuchelského zátiší, a to šest štěňat. A poslední v databázi uváděný vrh se narodil 23. 11. 1986 otci Askan v. Weissen Haus a zkušené matce Ilce v. Mühlenberg v chovatelské stanici z Chuchelského

zátiší, a to sedm štěňat. V roce 1987 se narodilo dle výše uvedené databáze pět vrhů, z toho dva vrhy byly v chovatelské stanici Zručská blata, dohromady patnáct štěňat. Jeden vrh byl v chovatelské stanici z Třeboňských rybníků, deset štěňat. Jeden vrh v chovatelské stanici Adak se šesti štěňaty a v chovatelské stanici od Kunratického potoka se narodilo také šest štěňat. Otcí štěňat byli již ověřeni Askan v. Weissen Haus, tři vrhy a Ex v. Wächter, dva vrhy. Jako matky byly již použity další dvě české feny Aranka Zručská blata a Axita Zručská blata, ostatní feny byly Barsa v. Stammhaus Eike, Alin v. Riegel a Cyra v. Festen Búgel.

Podle Pavlovské (2000) se v letech 1984 až 1987 podařilo odchovat 15 vrhů, a to hlavně v CHS Zručská blata, z Votických strání a z Chuchelského zátiší. Na chovu se nejvíce podíleli plemenci Askan v. Weissen Haus, který zplodil 61 štěňat, a Ex v. Wächter, po kterém se narodilo 75 štěňat. Z fen to byly Ilka v. Mühlenberg, která porodila 22 štěňat, a Barsa v. Stammhaus Eike, která měla 34 štěňat.

V prvopočátcích moderního chovu leonbergerů v Česku jejich chov stavěl na dovozech z tehdejší NDR, vzácně také z Rakouska a SRN. Chovatelé byli zastřešeni v Českém svazu chovatelů drobného zvířectva, nikoli jak uvádí Lusbyová (2008) v Klubu chovatelů málopočetných plemen, a v jejich chovu se angažoval ing. Jan Findejs. Následně v roce 1988 došlo k založení samostatného chovatelského klubu.

Dne 20. 3. 1988 proběhla první členská schůze, na které se předsedou klubu stal p. M. Slaba, kterého po několika letech vystřídal p. A. Beneš a následně pak p. L. Michálek. Funkce jednatelky se ujala p. A. Weinlichová a poradce chovu se stala p. D. Pavlovská, která musela následně složit zkoušky ještě dle stanov ČSCH. Zájem o členství již tenkrát projevil 60 majitelů a obdivovatelů leonů, a tak byl toho dne založen Klub chovatelů leonbergerů pro Čechy a Moravu. (Pavlovská, 2003).

Po sametové revoluci a přijetí zákona o sdružování občanů byl klub dne 14. 6. 1990 zaregistrován Ministerstvem vnitra jako občanské sdružení Klub chovatelů psů leonbergerů ČR (dále jen KCHL) se sídlem v Praze, kterému bylo přiděleno IČ 49629417.

V roce 1992 KCHL vstupuje do Českomoravské kynologické jednoty, dnes Českomoravská kynologická jednota (dále ČMKJ), jejímž prostřednictvím je členem Českomoravské kynologické unie (dále ČMKU). Dnes je také členem Mezinárodní unie leonbergerů (International Leonberger Union), která sdružuje kluby ve 21 státech.

Z KCHL v roce 1993 odešla část členů a založila klub další, Moravskoslezský klub chovatelů a přátel leonbergerů (dále jen MSKCHPL) se sídlem v Brně, který byl dne 16. 9. 1993 zaregistrován u MV a bylo mu přiděleno IČ 48515779. MSKCHPL je přímým členem ČMKU.

Z důvodu malé chovné základny se muselo v počátcích moderního chovu leonbergerů v Česku využívat úzké příbuzenské plemnitby. Později se situace zlepšila a do chovu výrazně zasáhl dovezený Alf von Avalon, který zplodil v letech 1991 až 1995 174 potomků. Dalším slibným jedincem měl být Benjie v. d. Hirschhalde, který však nakonec zplodil pouze 48 štěňat. K tomu Pavlovská (2000) uvádí že, i když byl dovezen z renomované chovatelské stanice, tak se záhy ukázalo, že předává svým potomkům vady očí, a to vchlípená víčka, entropium. Proto se nepodařilo vést dvě odlišné linie a bylo nutné importovat další jedince a některé feny nakrývat v zahraničí. Oživila se krev a geometrickou řadou se rozšiřovala populace. V roce 1995 se narodilo 287 štěňat a v plemenné knize bylo překročeno číslo 1000 leonbergerů. Také byl dovezen budoucí plemeník Edward v. d. Jungfernheide, který znovu výrazně ovlivnil další chov u nás a zplodil 122 štěňat. Koncem roku 2002 bylo v plemenné knize zapsáno 3200 leonbergerů. Zatímco dnes, v prosinci roku 2011, bylo zapsáno již 4885 štěňat leonbergera.

V současné době se KCHL snaží pro své členy pořádat každý rok klubovou a speciální výstavu, kdy historicky první výstava se konala 20. 8. 1988, čtyři svody mladých s bonitací a rebonitací a dva několikadenní srazy. Také vychází pro klubové účely čtyřikrát ročně klubový zpravodaj.

Také MSKCHPL pořádá dvě výstavy ročně, dvě víkendová klubová setkání s pořádáním svodu a bonitací zvířat a vydává čtyřikrát ročně klubový zpravodaj.

2. 3. Popis plemene

Leonberger je podle původního záměru velký, mohutný, silný a zároveň elegantní pes. Vyznačuje se vyváženou stavbou těla a sebevědomým klidem, ovšem s poměrně živým temperamentem. Zejména psi samci jsou mohutní a silní.

Ke konstituci těla uvádí Dostál a kol. (1997), že vyplývá z genetického základu a spojuje v sobě exteriérové a psychické vlastnosti psa. Leonberger patří spíše do hrubého konstitučního typu, tyto psi jsou mohutní, svalnatí a mají v lících širokou hlavu s pysky silně vyvinutými, ale pevně přilehlými a suchými.

Rámec těla musí být v poměru 9:10 výška kohoutku k délce těla a hloubka hrudníku je skoro polovina kohoutkové výšky.

Hlava je celkově hlubší než širší a spíše protáhlá než hrubá. Délka tlamy k délce mozkovny je zhruba 1:1 a kůže musí všude přiléhat. Mozkovna je mírně klenutá, nesmí působit těžkým dojmem a musí mít dobře patrný stop. V obličejové části je nutností černá nosní houba, jiná barva je nepřípustná. Tlama je dlouhá, ne do špičky, pysky pevně přiléhají k čelistem. Čelisti musí být silné, s pravidelným nůžkovým skusem, povoleny chybějící M3. Oči mají mít tmavě hnědou barvu, jsou povoleny i světlejší odstíny hnědé, ale nesmí mít dravčí žlutou. Oční bělmo je vždy bílé. Uši jsou nasazené vysoko, svěšené a přiléhají těsně k hlavě.

Krk je spíše dlouhý, neměl by být příliš mohutný a nesmí mít volnou kůži na hrdle nebo laloku.

U trupu je hlavně u samců vyznačený kohoutek a hřbet musí být pevný a rovný. Zád' je mírně zaoblená a plynule přechází ke kořeni ocasu, nesmí být přestavěná. Hrudník je široký, prostorný, hloubka dosahuje k loktům a žebra jsou spíše lehce zaoblená. Břicho lehce vtažené k bedrům.

Ocas musí být hustě osrstěný, v pohybu smí být mírně prohnutý a v klidu nesen rovně svěšený.

Končetiny jsou silné, rovné. U hrudních končetin nesmí být postoj příliš úzký, lokty drženy u těla, černé polštářky. Pánevní končetiny nevybočují, výčnělek pánevní kosti je sešikmený, úhel kolena je výrazný. Celkově musejí být končetiny dobře osvalené.

Při pohybu je důležitý prostorný a rovnoměrný krok a v chůzi nebo klusu musí být v přímé linii.

Srst je středně měkká až hrubá, dlouhá a těsně přiléhá k tělu. Může se slabě vlnit, ale měla by být rovná. Tvoří nápadnou hřívu zvláště u samců, ale obrysy těla jsou přesto dobře znatelné. Na končetinách jsou výrazné praporce. Barva srsti je lví žlutá, zlatožlutá, zlatá, mahagonová, písková, pročernalá, krémová nebo s uhlováním, vždy s černou maskou. Černá barva nesmí na těle převládat. Povoleny jsou i malé bílé znaky, na hrudi nesmí být plocha bílé větší než dlaň ruky a na končetinách nesmí tvořit ponožky.

Výška v kohoutku je u psů od 72 cm do 80 cm, jako ideální výška se udává 76cm. U fen je výška nižší a to od 65 cm do 75 cm, kdy ideál je v průměru 70 cm.

Hmotnost jako taková se neuvádí ve standardu. Pro bonitaci v KCHL se u samců jako minimální hmotnost uvádí 55 kg, mohou však dosahovat 80 kg i více. Feny mají nejnižší povolenou hmotnost 45 kg, v průměru se však pohybují okolo 60 kg.

Vady, které se uvádějí ve standardu jako vyřazující, jsou nevyrovnaný temperament, závažné anatomické vady, hnědá nosní

houba a polštářky tlapek, výrazný nedostatek pigmentu na pyscích, chybějící zuby, oči bez hnědé barvy, vady očních víček, stočený ocas, kudrnatá nebo vlnitá srst, nevhodná barva, zcela chybějící maska a příliš mnoho bílé barvy. U psů musí být obě varlata sestouplá v šourku a plně vyvinutá.

2. 4. Povaha a využití leonbergerů

Pro svou povahu je leonberger milován mnoha majiteli, je příjemný společník, ohlídá si svojí rodinu i svěřený majetek a přesto je zároveň úžasný mazel. Je velmi přátelský k dětem, ke kterým se může chovat ochranně. Zároveň je klidný, ale umí být i pořádně živý a pohyblivý. Často bývá popisován jako vlídný obr, kterým bezesporu může být, ale znamená to, že majitel se mu bude věnovat. Tedy kromě krmení a vody mu nabídne i svojí lásku, čas, výcvik a dobrou socializaci. Během několika málo měsíců se krásný plyšák změní v silného a rychlého medvěda, který umí být pěkně tvrdohlavý.

Než se rozhodneme, zda si pořídíme fenu či psa, je nutné si uvážit, na co psa chceme a uvědomit si rozdílnost pohlaví v určitém období života. Podle Lusbyové (2008) mají psi samci v průběhu života dvě období puberty. V těchto obdobích se jejich hormony projeví silněji a jakýkoli povel či dobrota před ním nemá žádný vliv a pes si stejně udělá to, co chce. Tato období jsou ve věku zhruba od 6 do 9 měsíců. Zatímco Kvapil a Kvapilová (2007) uvádějí jako období puberty, tedy dosažení pohlavní zralosti u psa věk okolo 9 měsíce, později než feny, kdy naplno začíná produkce spermií a pes se tak stává plodným. Druhé období puberty nastává podle Lusbyové (2008) v době dospívání od 14 do 18 měsíce, kdy se pes snaží prosadit i v rámci své rodiny. Z autorčiny zkušenosti vyplývá, že u některých samců trvá toto období tvrdohlavosti a prosazení se ve smečce o mnoho déle. Někdy může majitel čekat do dvou až tří let, než se pes takzvaně uklidní a konečně začne poslouchat. Dospělý samec se může projevovat agresivněji k jiným samcům, a

to zvláště tehdy, je-li používán v chovu. Přesto když dospějí, jsou to velcí mazlové a umí ocenit lásku, kterou jim věnujete. Feny jako štěňátka nezničí tolik věcí a dospívají většinou dříve než samci. Podle Kvapila, Kvapilové (2007) fena dosahuje pohlavní zralosti obvykle mezi 6 až 7 měsícem, u velkých plemen se to může posunout až do věku 20 měsíců. U leonbergerů obvykle dochází k prvnímu hárání ve věku dvanácti měsíců a tento cyklus se periodicky opakuje nejčastěji dvakrát ročně. S tím souvisí i změny chování a nálad. Fena je většinou až tři týdny před začátkem hárání více hravá, mazlivá, až vlezlá. Při hárání může docházet ke stavbě hnízda a schraňování hraček. Zároveň v tomto období fena méně jí a může se více hlasově projevat, spíše kňouráním a pískáním. Po zapuštění se většinou zklidní a vypadá více spokojená se svým životem. Nemá potřebu se chovat nějak agresivně, ale mohou jí vadit jiní psi v blízkosti.

Leonbergeři jsou šťastní, když jsou nedílnou částí rodiny, když jsou zanecháni sami, třeba jen na krátkou dobu, jejich vítání je pak mnohem bouřlivější, takže dokážou srazit i silnější osobu. Typické uvítání však spočívá v mávání ocasem, několika vlhkých polibcích a vyskakování, aby se vám mohl podívat do očí, bez toho, že by na vás naléhal tělem, se spoustou psích řečí, jimiž vám sděluje, jak velice vás postrádal (Lusbyová, 2008).

Štěňata podle Pavlovské (2000) zhruba do jednoho roku věku přátelsky vítají skoro každou návštěvu, později však rozlišují kdo je vítán a kdo ne. Jako dospělý je leonberger klidný, přátelský, ale nikoliv flegmatický. Neštěká zbytečně a mimo svůj domov musí být klidný až lhostejný ke svému okolí.

K výcviku by se dalo říci, že u leonbergerů obecně platí, že mají také svůj rozum a nejdříve si promyslí jak a hlavně jak rychle vyplní daný povel. Jsou velmi učenliví a poslušní, mohou se naučit téměř cokoli. Plemeno jako takové svou inteligencí není omezeno tím, jaký výcvik nebo sport bude vykonávat.

Samozřejmě z fyziologického hlediska nejsou vhodné sporty jako agility, flyball a jiné, kde je nutné překonávat vysoké překážky, nebo v běhu dělat prudké otáčky. Může dojít k poranění kloubů a šlach. Leonbergeři nejsou schopni, díky své hmotnosti, zareagovat tak rychle a obratně jako například německý ovčák. Je proto nutné, aby si dával pozor hlavně majitel a včas uhnul, pokud proti němu běží jeho pes. Leonbergeři prostě nemohou zastavit na místě, anebo včas uhnout. Zároveň nejsou schopni výcviku takzvaným drilem. Po dobrém provedení jednoho cviku, který můžeme maximálně třikrát až pětkrát opakovat, musíme něco změnit. Jinak to psa přestane bavit a ten samý cvik v podstatě odmítne vykonat. Výcvik musí být pestrý a měl by probíhat spíše formou hry, nebo za odměnu a to vždy jen pár minut, maximálně půl hodiny v kuse. Ve výcviku je možné pokračovat až po kratší přestávce. Jako vhodný sport či výcvik je možné se psem vykonávat canisterapii, psi jsou klidní, vlídní a k ostatním lidem spíše nevšímaví. Po správném vedení jsou ochotní vykonávat i polohování a jiné speciální cviky. Další možností jak zabavit leonbergera, a využít tak jejich dobrý nos, je výcvik stopaře. Psy to velmi baví a zároveň si majitel vystačí sám. Z klasického výcviku poslušnosti se autorce jeví jako nejvhodnější zkušební řád Kynologické jednoty ČR Brno, test pracovní upotřebitelnosti psů, podle kterého se dají cvičit i jiná společenská plemena. Z internetových stránek kynologické jednoty ČR Brno se dozvíme, že je garantem zkoušek z výkonu k zařazování psů neloveckých plemen do pracovních tříd na výstavách v ČR a zároveň tyto zkoušky vhodně doplňují a rozšiřují tak škálu výcvikové činnosti v ČR s úzkou vazbou a propojením na chovatelskou činnost. Mezi další aktivity se dá počítat tažení nákladu. Pokud se pes zacvičí a nijak se neomezí nadměrným zatížením v době růstu, a přespříliš velkou hmotností nákladu, je i tato činnost možná. Nejméně vhodné jsou dlouhé fyzicky namáhavé pochody s náročným terénem a výcvik obran, který se obecně nedá doporučit. Pouze zkušený psůvod se

může obranám věnovat, ale cvik se musí opravdu dobře nacvičit a hlavně dokončit. Nicméně je lepší učit psa pouze zákusu do hadru, případně peška. Zákusu a útoku na figuranta je lepší se kvůli hmotnosti a nebezpečí úrazu raději vyhnout. Dnes je mnoho možností a způsobů jak využít svého psa. Jako další možnost se nabízí i záchranařina na suchu, kde se využívá právě čichu. Ale při překonávání dost obtížných podmínek a nestálých povrchů, např. sutiny, jsou vhodnější lehčí a pohyblivější plemena. Naproti tomu vodní záchranář se jeví jako vhodná varianta. Leonbergeři obecně milují vodu a rádi plavou.

U všech typů výcviku je třeba myslet i na další možná omezení, jako je například hustá srst a s ní spojené riziko přehřátí organismu. Při horkých letních dnech je lepší se vyvarovat jakékoli práce a nechat svého leonbergera odpočívat v chladu a užívat si radosti lenošení.

3. Podmínky chovu v KCHL

KCHL si stanovil závazná pravidla pro chov leonbergerů, kterými se snaží udržet plemeno ve standardu a zdravé. Má své stanovy, chovatelský řád, bonitační řád a další normativy, které jsou v souladu s řády FCI.

V chovu se používá model částečně řízeného chovu, kdy si chovný pár určí chovatel, ale musí být schválen hlavní poradkyní chovu, nebo na žádost chovatele mu hlavní poradkyně chovu určí možné chovné psy pro jeho fenu. Při sestavování chovného páru se vždy bere zřetel na bonitační kódy u konkrétních jedinců, kde je uveden popis exteriéru a zároveň povahové vlastnosti.

V roce 1989 zavedl KCHL povinné tetování psů, dnes je možné i čipování. Dále se hlídá DKK, do chovu se připouští zvířata s vyhodnocením do 2/2. Klub provádí kontroly vrhů a zaznamenává do karty zjištěné údaje a vady či nedostatky štěňat. V době odběru musí štěně odpovídat standardu a jeho minimální váha je 7kg v 7 týdnech věku. Odběr štěněte je povolen ve stáří 50 dnů. Dále se pořádají svody mladých, kde se hodnotí kvalita štěňat po konkrétních rodičích. Po dosažení dvou let věku může pes nastoupit k bonitaci, pro kterou musí mít absolvovaný svod mladých, jednu výstavu s oceněním nejvýše velmi dobrá minimálně z mezitřídy a zhodnocené rtg DKK. Pokud projde bonitací a povahovou zkouškou, dostane povolení k využití v chovu na dobu tří let, poté může absolvovat rebonitaci. Celková doba využití v chovu je u feny do osmi let a u psa do věku devíti let.

Od roku 1988 do r. 2002 se zúčastnilo svodu 1383 psů, 320 psů a 548 fen bonitace, rebonitací prošlo 74 zvířat (Pavlovská, 2003).

V současné době není v České republice možné chovat leonbergery s průkazem původu bez členství v chovatelském klubu. Klub je garantem čistokrevnosti chovu.

3. 1. Kontrola vrhu

Podle Tiché (2000) by se správně provedená kontrola vrhu mohla nazývat spíše hodnocením štěňat. Měl by být hodnocen výživový a psychický stav feny i štěňat, a zda jejich vývoj odpovídá stáří. Dále se hodnotí kvalita ustájení, jestli štěňata přijímají samostatně potravu, kdy bylo provedeno odčervení a očkování. Prokázání příslušnosti k plemeni a případné vady a nedostatky. Většinu podmínek si klub určuje sám. Základním významem kontrol vrhu je informace pro klub o výsledku konkrétního spojení dvou jedinců. Dále je možno již v tomto věku zjistit některé vylučující vady, např. zbarvení srsti, vady očí, anatomické nedostatky.

Kontrola vrhu je také přínosem pro chovatele, protože další nezávislá odborně způsobilá osoba zhodnotí a písemně stvrdí stav vrhu. Chovatel si tak může lépe zhodnotit vhodnost použití chovného psa ke své feně a zároveň se lépe bránit proti případným problémům s novým majitelem.

Dalším přínosem kontroly vrhu je možnost odhalení chovatelských prohřešků, například nežádoucí krytí feny psem jiného plemene, nebo podstrčení štěňat jiného stáří. Dobré také je, že kontrola vrhu nutí chovatele k tomu, aby o svá štěňata opravdu dobře pečoval a nevyrostala tak v nevyhovujících podmínkách.

V KCHL se provádí kontrola vrhu poradcem chovu či jinou pověřenou osobou ve věku štěňat cca 6 až 7 týdnů, za předpokladu, že mají požadovanou minimální hmotnost, která se rovná počtu týdnů života na kilogram. Tedy v 7 týdnech života má štěně dosahovat 7 kg a v 8 týdnech 8 kilogramů, jinak lze kontrolu vrhu odložit a to do věku maximálně 10 týdnů. Štěňata musí být označena tetováním v levém uchu nebo mikročipem, pro celý vrh jednotně. Pokud nebude některé štěně převzato, musí jej chovatel na vlastní náklady předvést poradci chovu k prohlídce znovu a to do věku 10 týdnů. Jestliže tak neučiní, či štěně nadále nebude odpovídat požadovaným kritériím, bude

v PP označeno jako nechovné. Dále je chovatel povinen štěňata alespoň dvakrát odčervit a vakcinovat dle pokynů veterinárního lékaře.

Po provedené kontrole vrhu bude na místě chovateli vydán písemný záznam o kontrole a jejím výsledku, který chovatel potvrdí svým podpisem. Pokud chovatel nesouhlasí s výsledkem kontroly, nebude vrh převzat. Chovatel si poté musí zažádat o provedení revizní kontroly vrhu u výboru KCHL.

Vzhledem k tomu, že KCHL provozuje částečně řízený chov, musí provádět kontroly vrhů a chovatel musí KCHL umožnit provést kontrolu vrhu, feny i chovatelského prostředí, jinak není možné pro vrh vystavit průkazy původu.

Z karet kontrol vrhu bylo zjištěno, že v KCHL v roce 2009 bylo narozeno 171 štěňat, odchováno 116 a byly zjištěny tyto vady kýla, předkus, přilehlé víčko, zákal oka a jednou operované víčko, kdy jedinec byl označen jako nechovný v PP. V roce 2010 se narodilo 176 štěňat, odchovalo se jich 134 a zjistily se vady - kýla, vchlípené víčko a jednou bylo štěně označeno jako nechovné z důvodu podkusu. V loňském roce 2011 se narodilo 159 štěňat a odchovalo se 122, byla zjištěna kýla, podkus a váha menší než dané minimum, v tomto roce nebylo žádné štěně uvedeno jako nechovné v PP.

Tabulka 1. Výsledky kontrol vrhů provedených v KCHL

KCHL	2008	2009	2010	2011
počet vrhů		22	21	20
počet narozených štěňat		171	176	159
počet odchovaných štěňat		116	134	122
Kolik psi/feny		65/53	71/63	67/55
Kolik štěňat mělo vadu a jakou		15 x kýla	3 x kýla	2 x kýla
		3x předkus	1 x podkus - N	3 x podkus
		4 x přilehlé víčko	2 x vchlípené víčko	4 x váha pod minimum
N = nechovný v PP		1 x zákal oka		
		1 x operované víčko - N		

Z kontrol vrhu provedených v MSKCHPL vyplývá, že v roce 2009 se narodilo 77 štěňat a odchováno bylo 56 štěňat, vada byla uvedena u jednoho a to vada očních víček. V roce 2010 se

narodilo 81 štěňat a odchováno jich bylo 57, vady zjištěny dvě, zase oční víčka. V roce 2011 se narodilo 113 štěňat a odchovalo se jich 79, vada byla zjištěna jedna a to nestandardní váha.

Tabulka 2. Výsledky kontrol vrhů provedených v MSKCHPL

MSKCHPL	2008	2009	2010	2011
počet vrhů	8	11	13	12
počet narozených štěňat	73	77	81	113
počet odchovaných štěňat	51	56	57	79
Kolik psi/feny	20/31	25/31	26/31	46/33
Kolik štěňat mělo vadu a jakou		1 x oční víčka	2 x oční víčka	1 x nestandardní váha
do PP se většinou zapisuje nestandard				

Dále byla zjištěna data od ČMKU o počtu zapsaných leonbergerů do plemenné knihy v letech 1994 až 2010.

Tabulka 3. Počet zapsaných leonbergerů do plemenné knihy ČMKU

rok	počet psů
1994	160
1995	287
1996	258
1997	299
1998	289
1999	312
2000	169
2001	205
2002	227
2003	298
2004	277
2005	207
2006	193
2007	272
2008	181
2009	191
2010	201

3. 2. Svod mladých

Hlavním cílem svodu mladých je posouzení kvality potomstva po jednotlivých rodičích. Důležité je, aby se svodu zúčastnilo

co nejvíce štěňat z jednoho vrhu, a podle jejich posudků lze určit stupeň vhodnosti chovného jedince pro další použití v chovu.

Svod mladých probíhá jako výstava psů. Pes se předvede v postoji, v pohybu, kontrolují se zuby a u samců varlata. Přihlíží se také k věku štěňat. Majitel dostane posudkový list, kde je pes popsán z hlediska exteriéru. Většinou je to první písemné hodnocení psa.

U leonbergerů je svod mladých povinný ve chvíli, kdy plánujete psa zařadit do chovu. Svodu se mohou zúčastnit mladí psi a feny od 6 do 20 měsíců. KCHL pořádá svod mladých minimálně dvakrát ročně, na jarním a podzimním klubovém srazu. Při velkém počtu štěňat a zájmu majitelů se mohou pořádat i další svody v roce. O svodu je proveden zápis do průkazu původu a majitel zároveň dostane písemné hodnocení.

Dostál (1995) ve své knize uvádí, že by bylo ideální, kdyby každý mladý nově zařazený pes do chovu mohl prokázat své kvality. K tomu stačí možnost krytí 3 až 5 fen a následnému posouzení alespoň 9 potomků z 3 vrhů. Toto hodnocení není ještě ovlivněno subjektivním hodnocením majitele psa a majiteli štěňat. Klub si tedy může udělat objektivní závěr, zda je pes přínosem pro plemeno a zvyšuje kvalitu populace plemene. Většinou je první vyhodnocení psa určující pro jeho další použití v chovu.

3. 3. Posuzování exteriéru, výstavy

V knize Chov psů od Dostála (1995) se můžeme dočíst, že k hodnocení úrovně chovu má význam posoudit exteriér co největšího počtu jedinců plemene. Kdy se posuzují nejen ti krásní a kvalitní jedinci, ale i ti ne úplně odpovídající standardu nebo s vadami. Je to potřebné z hlediska vhodného spojení partnerů, změny párů nebo dokonce k omezení chovnosti některého jedince. K tomuto účelu se pořádají také výstavy.

Výstavy slouží hlavně k účelu zhodnocení výsledků chovu plemene. Dalším významným přínosem výstav je prezentace plemene a jeho chovu široké veřejnosti. Podmínky výstav určuje výstavní řád ČMKU, který navazuje na znění mezinárodního výstavního řádu FCI. Další upřesňující podmínky pro konkrétní výstavu upravují propozice výstavy.

Výstavy se dělí na několik druhů. Mezi územně nejmenší patří oblastní a krajské výstavy, které jsou organizovány podle územního rozdělení republiky. Jejich součástí mohou být i speciální a klubové výstavy. Dále jsou to výstavy klubové pro dané plemeno. Tyto mohou být pořádány i dvakrát za rok a vystavení jedinci získají titul CAC, CAJC a vítěz plemene. Speciální klubová výstava smí být pro jedno plemeno pořádána jednou ročně a lze získat tituly CAC, CAJC a vítěz speciální výstavy. Další druh výstav je národní výstava, které se mohou zúčastnit všechna plemena a lze získat tituly CAC, CAC ČMKU a CAJC. A nejprestižnější možností vystavení psa je mezinárodní výstava, kde se posuzují všechna plemena v dostatečné konkurenci. Jsou pořádány pod záštitou FCI a dle mezinárodního výstavního řádu FCI. Zde je možné získat tituly CAC, CAC ČMKU, CAJC a navržení na Čekatelství mezinárodního šampionátu krásy FCI - CACIB.

Na výstavě se pes přihlašuje do výstavní třídy, vždy jen do jedné a to na základě věku nebo dosažených úspěchů. V každé třídě je jedinec posouzen známkou. Ve třídě štěňat a dorostu je to pouze velmi nadějná a nadějná, zatímco v ostatních třídách (otevřená, pracovní, šampionů, veteránů, vítězů) je známka výborná, velmi dobrá, dobrá, velmi nadějná a nadějná. Každý jedinec má právo na posouzení. Ovšem může se stát, že bude vyloučen z posuzování pes, který například neodpovídá standardu, je agresivní, vykazuje abnormality těla nebo varlat apod. Také může dojít k situaci, kdy pes odchází z kruhu s hodnocením neposouzen. Toto hodnocení se zadává psu, který svou bázlivostí znemožňuje posouzení v pohybu a klidu, nebo se vyhýbá posouzení anatomie, prohlídky chrupu, varlat, nebo jsou-li patrný

známky operací, které měly upravit původní stav nebo vlastnost neodpovídající zdraví či standardu.

Posouzení psa probíhá ve dvou fázích, předvedení v postoji s detailní prohlídkou těla, zubů a varlat a předvedení v pohybu.

Psi jsou předváděni v kruhu, aby je rozhodčí mohl posoudit v konkurenci s jinými zvířaty téhož plemene. Rozhodčí mají na jedné straně za úkol posoudit úroveň výchovného snažení chovatelů, na straně druhé pak svým hodnocením psa na základě více nebo méně standardního vnějšího vzhledu a rozpoznatelných vlastností doporučit - nebo nedoporučit - do dalšího chovu (Peperová, 1998).

Na výstavě se posuzují zvláště psi a feny. Posuzování probíhá většinou takto: do výstavního kruhu nastoupí psi přihlášení v jedné třídě, rozhodčí si je srovná podle čísel a zároveň si všechna zvířata poprvé v rychlosti prohlédne. Všechna nastoupená zvířata posuzuje v konkurenci mezi sebou a zároveň srovnává se standardem plemene. Poté následuje detailní prohlídka psa, kontrolují se zuby, jejich počet a postavení, barva očí a čenichu, osvalení. Rozhodčí si může osahat kostru a zároveň u samců zjistí, zda jsou obě varlata sestouplá a pes nevykazuje žádné známky agresivity. Poté nejčastěji probíhá posouzení v pohybu, kdy se hodnotí elegance, délka kroku, prostornost, plynulost, nesení ocasu. Po pohybu rozhodčí posuzuje jednotlivé psi v postoji. Zde se hodnotí hlavně celková konstituce a formát psa, plemenný typ, souměrnost, pohlavní výraz, temperament, síla kostry, výška, zbarvení srsti a další detaily. Do posudku by měly vždy být vyjmenovány mimořádné klady a všechny vady či nedostatky zvířete. To co rozhodčí ne uvede v posudku, se považuje za odpovídající standardu.

Z výstavy je majiteli předán písemný posudkový list, na kterém je uvedeno datum a místo konání výstavy, jméno psa, datum narození, číslo zápisu, rodiče, jméno chovatele a majitele. Vlastní posudek by měl obsahovat charakteristiku posuzova-

ného zvířete, jeho stáří, souměrnost, harmoničnost a poté popis jednotlivých částí těla, kompaktnost těla v pohybu, kvalitu a zbarvení srsti, případně jak byl pes předveden. Hodnocení by mělo být stručné, výstižné a dobře srozumitelné. Poté je na posudku uvedena známka, pořadí psa a získaný titul, jméno a podpis rozhodčího s razítkem.

Pro využití leonbergerů v chovu KCHL vyžaduje hodnocení z jedné výstavy, kdy pes musí být zařazen alespoň v mezitřídě, to znamená po dosažení 15 měsíců věku, a obdržet známku nejméně velmi dobrá. Posudek z výstavy si majitel nechá zapsat do průkazu původu.

3. 4. Bonitace a bonitační kódy

Hlavním cílem bonitace je stanovit, do jaké míry splňuje konkrétní jedinec požadavky standardu. Je to odborná chovatelská činnost, která slouží k určení chovné upotřebitelnosti konkrétního jedince. Pro zařazení jedince do chovu je základní podmínkou a absolvuje se od věku dosažených 24 měsíců.

Bonitace se provádí na klubových srazech, veřejně a výsledky jsou uveřejněny v klubovém zpravodaji a na internetových stránkách klubu. Psa posuzuje tříčlenná komise, posuzovatel, nejlépe řádný rozhodčí, a další dva členové výboru či chovatelské rady. Při bonitaci by měl být přítomen hlavní poradce chovu. Postup a průběh bonitace je: vážení a měření zvířete, složení povahového testu a nakonec následuje hodnocení exteriéru.

Před samotnou bonitací musí majitel psa předložit průkaz původu se zapsaným svodem mladých, absolvovanou výstavou s posudkem nejméně velmi dobrá v mezitřídě, vyhodnocením DKK do stupně 2/2. Pro vyhodnocení dysplazie kyčelního kloubu musí být proveden rentgenový snímek a to ve věku od 18 měsíců u kteréhokoli veterinárního lékaře. Snímky musí být řádně označeny tetovacím číslem nebo číslem mikročipu psa, jménem psa a označením polohy nohou. Vyhodnocení snímku provede klubem

smluvený veterinární lékař, který zašle majiteli originální list vyhodnocení DKK. Pro chov je přípustný stupeň DKK maximálně 2/2. Aby nedocházelo ke zhoršování zdravotního stavu DKK v populaci, nesmí být použito spojení psa a feny, kteří oba mají vyhodnocení DKK se stupněm 2/2. Dalším důležitým předpokladem pro úspěšné zařazení do chovu je od 1. 1. 2012 povinné vyhodnocení polyneuropatie (LPN1). Pes s výsledkem LPN1 negativní N/N je plně využit a částečně pozitivní D/N může být v chovu použit jen s omezením a jedině s negativním partnerem. Zcela vyloučena z chovu jsou zvířata s pozitivním výsledkem D/D. Dále majitel předloží očkovací průkaz s platným a pravidelným očkováním provedeným dle očkovacího schématu veterinárním lékařem.

Při bonitaci si psa předvádí majitel, nebo jím určená osoba (psovod). V průběhu bonitace se nesmí psovod vyměnit ani mu nesmí pomáhat žádná jiná osoba při manipulaci se psem. Součástí bonitace je měření a vážení zvířat. Pes by měl dosahovat výšku od 72 cm do 80 cm, kdy se za ideální průměr považuje 76 cm a feny musí mít od 65 do 75 cm, ideální průměr je 70 cm. Požadovaná minimální váha je u psa 55 kg a u feny 45 kg. Dále následuje předvedení v kruhu, podobné výstavě, kdy se posuzuje exteriér a celkový dojem psa v postoji a v pohybu, dle bonitační karty. Zvíře by se mělo co nejvíce podobat standardu. A nakonec musí zvíře úspěšně absolvovat povahovou zkoušku. Ta lze dvakrát opakovat.

Bonitační komise může ze závažných důvodů odložit své rozhodnutí o způsobilosti zvířete k chovu, důvod musí být zveřejněn. Proti rozhodnutí komise se může majitel psa odvolat přímo na místě a zvíře nechat znovu posoudit komisí a přizvanými dalšími členy výboru či chovatelské rady, minimálně dvěma. Proti tomuto novému rozhodnutí se již nelze odvolat a je nezvratné.

Průběh a výsledek bonitace se zaznamenává na místě do bonitační karty, jejíž originál obdrží majitel a kopii si nechá

hlavní poradce chovu. Na kartě je v bodech vyjádřeno hodnocení zvířete, takzvaným bonitačním kódem, a požadavky na partnera, respektive, který partner nesmí být s tímto jedincem spojen. O bonitaci je také proveden zápis do průkazu původu psa, kde se uvede datum konání zkoušky, kde byla provedena, výsledek bonitace a do kdy je platná, podpis a razítko odpovědné osoby.

V bonitačním kódu se zaznamenávají přednosti a vady exteriéru a povahové vlastnosti. V zájmu majitele leonbergera je dobře si posoudit fyzickou a povahovou zralost a momentální kondici zvířete a přihlásit jej na bonitaci v době, kdy může získat nejoptimálnější bonitační kód. Někteří jedinci obřích plemen totiž mohou plně dozrát až v pozdějším věku, okolo 3 nebo 4 let.

Tabulka 4. Ukázka bonitačního kódu

Eryn Lví chov	A3/7C1E1I1P0/6U1	
A3/7	Barva	mahagon / uhlování
C1	Maska	melír
E1	Skus	těsný nůžkový
I1	Nosní partie	kratší
P0/6	Postoj hrud. kon.	normální široký / měkké nadprstí
U1	Držení ocasu	hákovitý

Bonitace se uděluje na dobu trvání 3 let u obou pohlaví od data absolvování, které je zapsáno v průkazu původu. Pokud chce majitel pokračovat se zvířetem v chovu i po skončení chovnosti, dostaví se na rebonitaci. Chovnost může být prodloužena u psa do 9 let a u feny maximálně do 8 let. Rebonitace probíhá stejně jako bonitace a znovu se hodnotí exteriér, celková kondice a konstituce a pes znovu také absolvuje povahový test.

Bonitací v minulých letech prošlo a obdrželo ji více než 30 jedinců ročně. Chovnost obdrží jen vyspělá, typická zvířata, která nevykazují žádné závažné vady dle standardu, mají vyrovnanou bezproblémovou povahu a jsou předvedeni v dobré výživové, fyzické i psychické kondici.

Chovnost může být psovi či feně ukončena kdykoli z důvodu prokazatelného přenášení dědičných a zdravotních vad, povahových vad a vad exteriéru. Při rebonitaci může komise odebrat chovnost hlavně z důvodů zdravotních nebo například i kvůli špatnému výživovému stavu zvířete.

Ještě v loňském roce bylo v prosinci vedeno v databázi KCHL zhruba 80 chovných psů a přes 90 chovných fen. Od 1. 1. 2012 došlo ke změně podmínek v chovnosti a z databáze byli vyloučeni všichni jedinci, kteří nepředložili vedení klubu vyhodnocení polyneuropatie (LPN1). Z tohoto důvodu se velmi zúžila chovatelská základna a počty chovných jedinců jsou k datu 13. 3. 2012 tyto: 20 chovných psů a 29 chovných fen.

Související s bonitací a rebonitací jsou i přehlídky chovných jedinců, přehlídky štěňat a svod mladých, které se provádějí na klubových srazech. Dle Dostála (1995) se jedná o významnou součást řízeného chovu, kdy jsou předváděni jedinci podle vzájemné příbuznosti a příslušnosti ke genealogickým liniím. Chovatelé si mohou udělat přehled o prošlechtěnosti, vyrovnanosti plemene a úrovni chovných jedinců a následně i o kvalitě potomstva.

3. 4. Povahový test

Povahový test se provádí jako součást bonitace. Z důvodu nedostatečné kontroly povah začalo v posledních letech u psů docházet k rozvoji agresivity či bázlivosti, a proto byl přidán k bonitaci i povahový test. Poprvé byl povahový test proveden při bonitaci v září 2006 na klubovém srazu ve Svojanově.

Pokud pes neprojde zkouškou povahového testu, nemůže nastoupit k dalšímu posuzování a z bonitace je vyloučen. Povahový test, vážení, měření a neukázání zubů lze ještě dvakrát opakovat.

Metodický pokyn k provedení povahového testu:
Psovod nastupuje se psem u levé nohy před komisi, pozdraví, podá rozhodčímu ruku.

Hodnocení povahy

1. Chování psa bez přítomnosti majitele

Rozhodčí vyzve psovoda k uvázání psa na určeném místě. Ten jej uváže tak, aby pes mohl sedět či ležet. Uklidní ho za použití obvyklých slov a odchází z jeho dohledu. Rozhodčí či pověřená osoba projde kolem psa ve vzdálenosti cca 2-3 m, aniž by na psa hovořila či si jej nějak zvlášť všímala. Pes musí zůstat lhostejný, mírně pozorný, bude hledět s očekáváním za svým pá-nem, štěkat může. V žádném případě nesmí vykazat agresivitu /výpad proti osobě/ či silnou bojácnost, tj. couvání, tendenci ke schovávání či úniku.

2. Chování psa vůči jinému psu

Pes zůstává uvázan a podobným způsobem projde jiný psovod se psem stejného pohlaví, obvykle následující v dalším pořadí na zkoušku, a to ve vzdálenosti cca 8-10 m, majitel je stále mimo dohled. Pes musí zůstat lhostejný, mírně pozorný, může štěkat, ale opět nesmí vykazat neúměrný strach či agresivitu

3. Chování ve skupině lidí

Skupina 8-10 osob na volném prostranství hovoří a současně se pohybuje bez nepřiměřených pohybů, psovod prochází volně skupinou se psem u levé nohy několikrát, rozhodčí rozhoduje kolikrát, pak následuje povel k zastavení, usednutí psa, odvázání psa. Pes musí zůstat sedět, bez doteku psovoda. Skupina stále pomalu prochází, mívá se, diskutuje. Ukončení na povel rozhodčího. Pes nesmí ze skupiny prchnout, propadnout panice, nesmí zaútočit na osoby. Má se chovat přirozeně a nenuceně.

4. Ovladatelnost na vodítku

Psovod přichází se psem u levé nohy k rozhodčímu. Povel k noze je přípustný opakovat. Na jeho pokyn jde cca 30 kroků přímým směrem, vodítko je prověšené, tah je nepřípustný, rozhodčí ve-lí obrátky, krok, klus, mění směr. Pokud se cvik nezdá rozhodčímu přiměřeně provedený, může dát pokyn k opakování, vodítko stále volně prověšené. Po ukončení prochází psovod skupinou

cca 2 m od sebe stojících osob, tzv. uličkou, 2x psa ve skupině posadí bez odvázaní.

Vrací se k rozhodčímu, psa posadí a je mu sdělen výsledek testu.

Má-li bonitující rozhodčí pochyby o povaze psa, může kdykoliv nařídit dodatečné cvičení. Tento test vychází z nejjednodušší části německého systému (Zpravodaj: Klubu chovatelů psů leonbergerů ČR, 2/2006).

4. Zdravotní problematika plemene

V této kapitole jsou uvedeny nejčastější vady a onemocnění vyskytující se u plemene leonberger.

4. 1. Polyneuropatie

O polyneuropatii se dá obecně říci, že se jedná o nezánětlivé poškození funkce a struktury periferních nervů, která postihuje více plemen psů. U leonbergerů se označuje LPN a je dědičná recesivně.

Nejčastěji se projeví ve věku od 1 do 5 let, kdy prvními příznaky jsou pohybové problémy, dobře znatelné u zadních končetin s výraznou ztrátou svalové hmoty a ztíženým dýcháním. Může mít různé stupně, od nepatrných projevů až k celkovému kolapsu.

Genetický výzkum prováděný na University of Minnesota, University of Bern a univerzita California-San Diego, zjistil, že polyneuropatie je pravděpodobně ve skupině několika geneticky odlišných, ale klinicky podobných onemocnění.

Od 1. 7. 2010 je možné provést genetický test z krve, který ale zahrnuje pouze zvláště těžkou formu LPN. Tento test se nazývá LPN1 mutace a v Evropě ho provádí specializované pracoviště Institut für Genetik of Bern. Díky tomuto testu je dnes již možné určit chovné páry tak, aby nedocházelo k dalšímu přenosu onemocnění na štěňata a tím i další generaci.

Výklad LPN genetického testování dle Univerzity v Bernu. Genotyp N/N - pes je prostý LPN mutace pro polyneuropatii. To znamená, že pes má dvě kopie normální verze analyzovaného genu. To ovšem neznamená, že nemůže být nosičem jiné mutace polyneuropatie.

Přenašeč genotypu D/N - pes má jednu normální kopii a jednu kopii mutovaného zkoumaného genu. Pes je tedy heterozygot.

Podle jejich výzkumů se odhaduje, že v současné době je asi 25% všech leonbergerů přenašeči mutace LPN1.

Pozitivní jedinec genotyp D/D - pes má dvě kopie mutovaného genu. Může se nazývat LPN homozygot, nebo homozygotní mutant. Pes je postižený těžkou formou polyneuropatie. První příznaky se obvykle projeví dříve, již kolem 3 roku věku. Postižený pes předá každému potomkovi jednu kopii mutovaného genu. Proto musí být zcela vyloučen z chovu.

Každý pes dostane jednu kopii genu od otce a jednu od matky. Genotyp nazýváme N a D. Máme tedy tři možné genotypy N/N, D/N a D/D. U genotypu N/N je jasné, že psi nemají mutaci genů pro tento typ polyneuropatie. Jedinci D/N jsou takzvanými přenašeči a není zatím zcela jasné, zda se u nich v pozdějším věku, okolo 6 let, neobjeví mírnější forma polyneuropatie. U jedinců pozitivních D/D se onemocnění plně projeví v těžké formě.

Pro lepší pochopení genetické dědičnosti uvádím tabulku, ze které jednoznačně vyplývá, že se musí z chovu vyřadit páření líčené červenou barvou.

Tabulka 5. Všechny možné pravděpodobnosti dědičnosti LPN1, dle Universität Bern

rodič genotyp	pravděpodobnost N/N potomků	pravděpodobnost D/N potomků	pravděpodobnost D/D potomků
N/N x N/N	100%	0%	0%
N/N x D/N	50%	50%	0%
N/N x D/D	0%	100%	0%
D/N x D/N	25%	50%	25%
D/N x D/D	0%	50%	50%
D/D x D/D	0%	0%	100%

V této době se doporučují používat do chovu pouze jedinci plně negativní, označení jako genotyp N/N, a tím pomoci k postupné eliminaci onemocnění. To je nejdůležitější krok a proto výbor KCHL rozhodl, v zájmu zdraví populace v ČR, o nutnosti testu LPN pro všechna chovná zvířata. Zatím mimo nutnosti testovat potomky průkazně testovaných negativních rodičů.

Od 1. 1. 2012 jsou v klubové databázi KCHL chovných jedinců jen ti, kteří mají vyhotoven test LPN 1 s výsledkem N/N nebo D/N a potomci negativní po obou rodičích.

Tabulka 6. Počet vyšetřených psů ve světě, převzato od Universität Bern

Institut für Genetik

u^b

LPN1

UNIVERSITÄT
BERN

Land	N/N	D/N	D/D	Total
D	455	82	4	541
CH	256	51	3	310
NL	146	35	7	188
F	118	27	2	147
SF	123	8		131
S	96	5		101
CZ	73	10		83
B	64	9		73
NO	45	6		51
I	42	5		47
DK	33	6		39
UK	26	5	1	32
PL	26	1		27
AT	12	9		21
LV	15	6		21
HU	19	1		20
IR	6	3		9
RUS	7	1		8
BRA	3	3		6
SK	6			6
E	4	1		5
USA	2	1	1	4
EST	2		1	3
UKR		1		1
Total	1579	276	19	1874

31.08.2011

4. 2. Dysplazie kyčelního kloubu

Jde o časté onemocnění velkých plemen psů, které postihuje psy i feny bez rozdílu. Dle Svobody a kol. (2001) je dysplazie kyčelního kloubu u psa vývojovým, nikoli vrozeným, onemocněním s polygenní dědičností. Zatímco Dostál (1995) uvádí, že dysplazie je jednoznačně dědičná, nejpravděpodobněji homozygotní jedinci vykazují vysoký stupeň DKK a heterozygotní jedinci mírnější stupeň, což tedy umožňuje určitý vliv prostředí na vývin samotného onemocnění. Další faktory ovlivňující rozvoj DKK jsou velikost plemene, rychlost růstu, způsob výživy, tělesná konstituce a fyzická zátěž. Pro dysplazii kyčelního kloubu je typické volnější uložení hlavice stehenní kosti a jamky kyčelního kloubu. Subluxace (neúplné vykloubení) a následná artróza kosti je pro zvíře bolestivá a pohyb se pro něj stává nepříjemným zážitkem.

Rentgenologickým vyšetřením pánevní oblasti se dá dysplazie určit již od stáří 12 měsíců, i když se v některých případech může vyvinout až ve stáří 18 měsíců (Dostál, 1995).

Podle Svobody a kol. (2001) se dají psi s DKK rozdělit do tří skupin a to dle klinických projevů. V první skupině jsou štěňata ve stáří od 4 do 14 měsíců. Diagnostikují se náhodně, protože nemají žádné klinické příznaky. Do druhé skupiny psů patří psi ve stejné věkové hranici jako v první skupině, ale již mají vyvinuté klinické příznaky. Většinou bývá postižen jen jeden kloub. U psa je zřejmé kulhání, zvýrazní se po zátěži, bolestivost, obtíže při vstávání a neochota k pohybu. Do třetí skupiny se zařazují dospělí psi, věk nad 15 měsíců, kteří mají již prokazatelné degenerativní změny na kloubu, viditelná artróza a kulhání se již stalo chronickým problémem. Později nastupuje atrofie svalů pánevních končetin.

Hlavním diagnostickým důkazem je rentgenologické vyšetření kyčelních kloubů. Stupeň postižení se hodnotí dle úhlu postavení kloubní hlavice a kloubního pouzdra a dle postižení artrózou kloubních ploch.

Tabulka 7. Hodnocení stupně DKK, dle Svobody a kol. (2001)

Stupeň DKK	Stupeň DKK (slovy)	Označení podle schématu FCI	RTG příznaky DKK	Úhel podle Norberga-Olssona
0	negativní	A	Anatomická pravidelnost, žádné příznaky dysplazie.	105° a více
1	přechodný	B	Mírná anatomická nepravidelnost, kloubní plochy hlavice femuru a acetabula jsou mírně inkongruentní, střed hlavice leží mediálně od DOA.	105° a více
2	lehký	C	Patrná anatomická nepravidelnost, kloubní plochy hlavice femuru a acetabula jsou inkongruentní, kraniolaterální okraj acetabula je mírně oploštělý, mírná artróza, střed hlavice se zhruba kryje s DOA.	105°–100°
3	střední	D	Zřetelná anatomická nepravidelnost, zřejmě inkongruence kloubních ploch hlavice femuru a acetabula, artróza, střed hlavice leží laterálně od DOA.	100°–90°
4	těžký	E	Výrazná anatomická nepravidelnost, výrazná subluxace až luxace hlavice femuru z acetabula, těžká artróza, deformity krčku, hlavice i acetabula.	méně než 90°

Vysvětlivky: FCI = *Federation cynologique internationale* (Mezinárodní kynologická federace), DOA = dorzální okraj acetabula

Léčba dysplazie kyčelního kloubu není jednoduchou záležitostí. Musí se přihlížet na stáří pacienta, pracovní využití a stav postiženého kloubu. Dalším kritériem pro výběr vhodné léčby je také finanční možnost majitele. V podstatě jsou dvě možnosti, konzervativní a chirurgická léčba. Konzervativní léčba je zaměřena na zmírnění či odstranění bolesti, podporu hojení a zachování rozsahu pohybu kloubu. Tato léčba spočívá hlavně v omezení fyzické aktivity, redukcí váhy a aplikací analgetik a chondroprotektiv. Zatímco chirurgická léčba se zaměřuje na úlevu od bolesti a obnovu normálního pohybu končetiny, např. resekci hlavice a krčku femuru, tím se snažíme přeměnit bolestivý kloub na jakýsi nebolestivý pakloub nebo můžeme zvolit totální endoprotézu.

4. 3. Rakovina

Rakovina je dle Vokurky (1995) onemocnění způsobené zhoubným nádorem, u kterého je typický nekontrolovaný růst s ničením okolních tkání, který zakládá metastázy a působí na celý organismus.

Z hlediska příznaků je velmi těžké identifikovat rakovinu, neboť toto onemocnění může postihovat celou řadu orgánů a soustav. Podle Lusbyové (2008) jsou varovné příznaky například různé rostoucí boule, krvácení nebo výtok z některých tělních otvorů, úporná strnulost, vracející se nebo nehojící se boláky, nechut k jídlu. Dalšími příznaky mohou být potíže s dýcháním, hubnutí, zápach, únava, problémy s příjmem potravy a obtížné vyprazdňování. Mezi nejběžnější rakoviny u psů patří rakovina kůže, rakovina pohlavních orgánů a mléčné žlázy, kterým se dá vyhnout včasnou kastrací zvířete, ve věku 6 měsíců.

Léčba je složitá dle rozsahu a místa nádoru. Pokud je jeden nádor, lze odstranit chirurgicky, jinak se používá chemoterapie a podpůrné léky. Jako další doporučení pro podporu léčby je kvalitní strava s vyšším obsahem tuků, bílkovin a mastných kyselin. Vzhledem k dědičnosti je důležité vyřadit z chovu jedince, u kterých se v dřívější generaci či u sourozenců rakovina vyvinula.

4. 4. Torze žaludku

Jinak též zvaná jako GDV (gastric dilatation-volvulus) dilatace (rozšíření) a volvulus (otočení) žaludku. Torze žaludku je akutní, život ohrožující onemocnění trávicího traktu. Postihuje především velká plemena s hlubokým a úzkým hrudním košem. Nejčastěji se vyskytuje po jídle, hlavně při krmení velkých dávek potravy jednou denně. Také se projevuje závislost na skladbě potravy. Nejvíce jsou ohroženi psi s jednotvárnou monodietou, krmení například pouze granulemi. Oproti psům krmeným pestrou stravou podávanou v menších dávkách a častěji, alespoň ve dvou dávkách denně.

GDV probíhá ve dvou fázích, podle Svobody a kol. (2001) nejdříve dojde k enormní dilataci žaludku plynem, tekutinou či potravou, příčiny nejsou úplně objasněny. Tím dochází k utlačování okolních orgánů v dutině břišní, velké cévy a bránici. Tekutina z viscerálního prostoru se uvolňuje mimo tento prostor a dochází k hypovolémii a šoku. Sníženým průtokem krve přes utlačené cévní stěny se více namáhá srdce a zhoršuje se dýchání.

Mezi hlavní příznaky patří náhlé zvětšení břišní krajiny s napnutou kůží na dotek bolestivou, zrychlené dýchání, snaha o zvracení, které je neúspěšné. Pes hodně sliní, dává se, je neklidný. Později dochází k apatii a zvíře upadá do šoku, má bledé sliznice, slabý pulz, rychlý tep a následuje bezvědomí.

Pro léčbu je nutná okamžitá přeprava psa k veterinárnímu lékaři, který ihned zahájí protišoková opatření, dekompresi a repozici žaludku. U GDV je vysoká úmrtnost psů, až 60%. Vše záleží na včasnosti ošetření a celkovém stavu psa při příjmu.

4. 5. Juvenilní panostitida

Panostitida je dle Svobody a kol. (2001) spontánně vznikající onemocnění středních částí dlouhých kostí (epifýz) a metafýzy, tedy přechodu mezi dlouhou částí a hlavicí kosti, u mladých psů velkých plemen a může zase samovolně odeznít. Nejčastěji se projeví ve věku od 5 do 12 měsíců, u fen může být spojena s prvním háráním. Příčina zatím nebyla jasně prokázána, ale předpokládá se, že může souviset s bakteriální infekcí, metastázemi, dědičnou dispozicí, alergiemi, metabolickými poruchami a autoimunitní reakcí organismu. Zatímco Jestřábová (1997) uvádí jako příčinu onemocnění nevyváženou stravu s nízkým obsahem minerálních látek.

Klinické příznaky jsou jasně viditelné, zvíře výrazně kulhá většinou na jednu končetinu. Kulhání časem samo odezní, zhruba po 2 až 3 týdnech a objeví se na jiné končetině. Nejčastěji začíná onemocnění na hrudních končetinách. Při hluboké

palpaci je kost výrazně bolestivá, někdy mohou onemocnění doprovázet i teploty, nechutenství, letargie. Klinické příznaky většinou samy vymizí po dosažení věku 18 až 20 měsíců.

Pro potvrzení diagnózy je zapotřebí zjistit anamnézu psa u majitele a tu potvrdit rentgenologickým vyšetřením. Kost na rtg snímku dle Brunclíkové (2009) má výrazné zvýšení hustoty ve střední části postižené kosti, vnitřek kosti je více skvrnitý a povrch kosti se jeví jako drsný.

Léčba je zaměřena hlavně na snížení bolestivosti, omezení pohybu a podávají se léky s protizánětlivými látkami či antibiotika.

4. 6. Kožní problémy

Mezi nejčastější kožní onemocnění leonbergerů patří mokvavé dermatitidy (hot spot). Objevují se nejčastěji v letních měsících, kdy dochází k přehřátí organismu a ventilace pokožky je díky dlouhé a husté srsti nedostatečná. Hot spot je způsobený malým poškozením kůže, jako je bleší kousnutí či napadení klíštětem, zaseklá travina v kůži, oděrka, zplstnatělá srst apod., a jejím následným zhnisáním. Místo je velmi svědivé a pes si drbáním, lízáním či okusováním problém ještě zhoršuje a zvětšuje tak lézi. Většinou je původní místo kruhového tvaru o velikosti pár centimetrů. Tyto léze se infikují nejčastěji pozitivními stafylokoky. Postižené místo je zarudlé a tvoří se mokvavé eroze. Místo najdeme nejčastěji podle slepených chlupů, sekretem, exudátem, a podle nutkavého drbání psem. Léze má také charakteristický zápach. Nejčastěji se objevuje jedno postižené místo s dominantní lokalizací.

Léčba musí nastat co nejdříve, jinak se hot spot velmi rychle šíří. Je to akutní problém. Místo musíme ihned ostříhat a oholit aby nedocházelo k dalšímu dráždění pokožky chlupy, zmírnilo se tak svědění a místo mohlo volně dýchat. Poté se léze vyčistí jemným dezinfekčním roztokem. Místo se nesmí nijak zakrývat a několikrát denně čistit dezinfekcí. Většinou je

nutná i léčba antibiotiky, která podáváme na dobu nejméně 3 týdnů. Dále se mohou použít i kortikosteroidy ve spreji abychom se vyhnuli bolestivosti a následnému dalšímu poškozování psem. Je velmi důležité dodržet dobu léčby i s podáváním antibiotik, jinak hrozí velká pravděpodobnost recidivy.

Jako prevence proti tomuto onemocnění se doporučuje pravidelná péče o srst, čištění uší a pravidelná ochrana před blechami a klíšťaty.

4. 7. Vady očí

Nejčastěji se vyskytují vady očních víček. Ta se mohou vchlipovat směrem k očnímu bulbu, kdy se jedná o takzvané entropium, nebo se vychlipují směrem od očního bulbu a to se nazývá ektropium. Obě onemocnění se u psů vyskytují poměrně často a v některých případech se může dokonce jednat i o kombinaci obou těchto vad.

Entropium je vchlípení až vtočení volného okraje víčka s následnou trichiázou. Onemocnění je časté a geneticky fixováno, je tudíž nejen zdravotním problémem, ale i důvodem nezařazení jedince do plemnitby (Svoboda a kol., 2001).

Řasy dráždí oční bulbus a oko zvýšeně slzí. Při dlouhodobém dráždění dochází k poškození oka. Postiženo je většinou dolní víčko. Léčba je individuální a přizpůsobuje se věku psa, plemeni a rozsahu vady. Korekce vady se provádí chirurgicky, kdy se resekuje část víčka a provede se plastika.

Ektropium je oddálení očního víčka od bulbu, následkem toho může docházet k většímu dráždění rohovky a spojivek. Nejčastěji postihuje psy s volnou faciální kresbou, jako jsou baset a bloodhound. Léčba se provádí na přání majitele, nebo když se rozvinou příznaky poškození oka. Vždy se jedná o chirurgickou léčbu, kdy se vytne volná kůže pod vnějším očním koutkem.

V některých případech se může jednat o kombinaci obou vad víček. Vyskytují se například u bernardýna, bloodhouna či ko-kršpaněla. Léčí se pouze chirurgicky.

4. 8. Kryptorchismus

Jde o vývojový defekt, při kterém nedochází k sestupu jednoho nebo obou varlat do šourku. Při nesestoupení jednoho varlete hovoříme o jednostranném kryptorchismu, při nesestoupení obou varlat o oboustranném (Kvapil a Kvapilová, 2007).

Varlata se po narození štěněte nenacházejí v šourku, ale v břišní dutině. K jejich sestoupení do šourku dochází ve věku okolo 3 až 10 dne po narození. Vyhmatání varlat je možné s určitostí až po dosažení věku 2 až 4 týdnů. Rychlost a doba sestupu varlat se liší i podle velikosti a plemenné příslušnosti psa. Příčina onemocnění je s velkou pravděpodobností dědičná. Může jít o nedostatečnou hormonální stimulaci či zúžené tříselné kanálky. Zajímavostí je, že pravé varle bývá zadrženo častěji než levé. Pokud se varlata nenahmatají v šourku u štěněte ve věku 8 až 10 týdnů, kdy také probíhá kontrola vrhu, lze již předpokládat onemocnění kryptorchismem. O diagnóze se dá hovořit ve chvíli, kdy varlata nejsou v šourku ve věku 4 měsíců.

Jako léčba se doporučuje kastrace zvířete ve věku 6 až 8 měsíců, nejpozději do 4 let. Jinak vznikají zdravotní problémy související se zadržеныmi varlaty. Mohou nastat změny chování jako agresivita, podrážděnost, torze spermatického provazce a nádory varlat.

4. 9. Kýla

Kýla je vakuovitá výduť břišních orgánů či jejich částí z břišní dutiny do podkoží. Nejčastěji se vyskytují kýly pupeční, tříselná a šourková. Dále se podle vzniku mohou dělit kýly na vrozené a získané. Kýla je volně prostupná, kdy se vnitřní orgán může vrátet volně zpět do břišní dutiny. Pokud

se kýla takzvaně uskřine, tedy je volně nereponovatelná, musí se urychleně operovat, aby nedošlo k neprůchodnosti a odumírání orgánu a tím k celkové sepsi.

Dědičnost kýly je sice prokazatelná, ale nelze jedince jednoznačně vyřadit z chovu, neboť o operacích kýly se neprovádí záznam do průkazu původu. Kýly i vrozené nemusejí být způsobeny pouze genetickou podmíněností, ale i například špatnou výživou matky v době březosti a vlivem prostředí. Další možností vzniku kýly je úraz či pooperační komplikace.

Diagnostika je jednoduchá. Kýla se projeví jako boule v podkoží, která může mizet, zvětšovat se či zmenšovat.

Léčba je prováděna chirurgicky v celkové anestezii. Reponuje se obsah kýlního vaku zpět do břišní dutiny. Poté je provedena revize a laváž dutiny břišní s následnou suturou kýlní branky a podkoží a kůže. Po zákroku jsou nasazena antibiotika.

4. 10. Předkus a podkus

Předkus je delší spodní čelist (mandibula) než horní čelist (maxilla). Vyskytuje se zřídka a je geneticky podmíněn. U některých plemen je typickým plemenným znakem, například u boxerů. Také může být způsoben úrazem, kdy dojde k zastavení růstu horní čelisti.

Jako jediná léčba připadá chirurgické zkrácení dolní čelisti.

Podkus je naopak spodní čelist kratší než horní čelist. Z tohoto důvodu je změněno i postavení špičáků, řezáky dolní čelisti mohou zraňovat tvrdé patro a sliznici horní čelisti. Příčiny vzniku jsou podobné předkusu a je to vždy považováno za patologii. Podkus je dědičný defekt kontrolovaný jedním genem.

Léčba spočívá pouze v chirurgii, kdy se provede takzvaná schůdková osteotomie mandibuly, což je schůdkovitá změna úhlu postavení dolní čelisti.

5. Závěr

Moderní chov leonbergerů v České republice má nedlouhou, přibližně třicetiletou tradici. Za tu dobu si však získal již mezi chovateli psů své pevné místo.

Lze pak konstatovat, že z údajů z kontrol vrhů prováděných KCHL a MSKCHPL vyplývá, že štěňata leonbergerů se rodí s relativně malým výskytem vylučujících vad a zdravotních problémů. Chovu prospěšné bylo také zavedení zkoušky povah při bonitaci v KCHL.

Zdravotní stav populace leonbergerů v ČR pak v současnosti nejvíce ovlivňuje polyneuropatie, která citelně snížila počet chovných jedinců, což ovlivňuje další chov psů tohoto plemene. Zlepšení stavu pak lze dosáhnout v podstatě pouze důsledným testováním chovných jedinců a vyloučením postižených zvířat z dalšího chovu.

6. Seznam použité literatury

Bonitace od září 2006. 2006. Zpravodaj: Klubu chovatelů psů leonbergerů ČR. 2006 (2). 14-15.

Brunclíková, Iva. Co je panostitida? [online]. [cit. 2012-03-17]. Dostupné z <<http://www.hafici.cz/clanky/psi-nemoci-6/co-je-panostitida-3593/>>.

Databáze leonů. [online]. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z <<http://www.leonberger.cz/>>.

Dostál, Jaromír, Hartl, Karel, Hřebíková, Milena, Němec, Josef, Tichá, Vladimíra. 1997. Kynologická příručka pro rozhodčí, chovatele a vystavovatele. Dona. České Budějovice. s. 167. ISBN: 80-85463-65-2.

Dostál, Jaromír. 1995. Chov psů: genetika v kynologické praxi. Dona. České Budějovice. s. 206. ISBN: 80-85463-58-X.

Dostál, Jaromír. 2007. Genetika a šlechtění plemen psů. Dona. České Budějovice. s. 261. ISBN: 978-80-7322-104-1.

Health. [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z <<http://www.leonbergerunion.com/health/health.htm>>.

History. [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z <<http://www.leonbergerunion.com/union.htm>>.

Inherited Leonberger Polyneuropathy (ILP) [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z <<http://www.leowatch.org/HTMLfiles/Healthissues/polyneuropathy.htm>>.

Jäderlund, K., Körberg, I., Nødtvedt, A. 2011. Inherited Polyneuropathy in Leonberger Dogs. Journal of Veterinary Internal Medicine. 25 (5). 997-1002.

Jestřábová, Vladimíra. 1997. Irský vlkodav. Dona. České Budějovice. s. 111. ISBN: 80-85463-82-2.

Jestřábová, Vladimíra. 2004. Štěňata: výživa, péče, výchova. 2. vyd. Dona. České Budějovice. s. 135. ISBN: 80-7322-047-4.

Kvapil, Roman, Kvapilová, Renata. 2007. Průvodce psí reprodukcí. Tok. Praha. s. 78. ISBN: 978-80-86177-21-2.

Leonberger a chov. 2006. Zpravodaj: Klubu chovatelů psů leonbergerů ČR. 2006 (3). 4.

Leonberger Polyneuropathy (LPN1). Veterinary Diagnostic Laboratory. University of Minnesota. [online]. [cit. 2012-02-29]. Dostupné z <<http://www.vdl.umn.edu/ourservices/canineneuromuscular/leonberger/home.html>>.

Leonberger Polyneuropathy [online]. Veterinary Diagnostic Laboratory. University of Minnesota. [cit. 2012-03-30]. Dostupné z <<http://www.cvm.umn.edu/vbs/faculty/Mickelson/lab/ipn/home.html>>.

Lusby, Madeline. 2008. Leonberger. 1. vyd. Fortuna Libri. Praha. s.155. ISBN: 978-80-7321-395-4.

Normativy a řády. [online]. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z <<http://www.leonberger.cz/>>.

Pavlovská, Daniela. [2003]. 15 let klubu chovatelů leonbergerů. [Klub chovatelů psů leonbergerů ČR]. s. 31.

Pavlovská, Daniela. 2011. Dermatitida neboli hot spot. Zpravodaj: Klubu chovatelů psů leonbergerů ČR. 2011 (3). 5.

Pavlovská, Daniela. 2011. LPN: polyneuropatie zas a znovu. Zpravodaj: Klubu chovatelů psů leonbergerů ČR. 2011 (3). 4.

Pavlovská, Daniela. 2011. Polyneuropatie aktuálně. Zpravodaj: Klubu chovatelů psů leonbergerů ČR. 2011 (2). 5.

Pavlovská-Kuntová, Daniela. 2000. Leonberger. 2. přeprac. vyd. Dona. České Budějovice. s. 141. ISBN: 80-86136-51-5.

Peper, Elke. 1998. Vychováváme šampiona. České vyd. 1. Ottovo nakladatelství. Praha. s. 88. ISBN: 80-7181-174-2.

Plemena-standardy. [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z <http://www.cmku.cz/index2.php?plemena_skupiny=2>.

Polyneuropathie beim Leonberger. Universität Bern. [online]. [cit. 2012-03-26]. Dostupné z <http://www.genetics.unibe.ch/content/e2353/e2783/index_ger.html>.

Procházka, Zdeněk. 2005. Chov psů. Vyd. 3. Paseka. Praha. s. 314. ISBN: 80-7185-768-8.

Shelton, D., Podell, M., Poncelet, L., Schatzberg, S., Patterson, E., Powell, H., Mizisin, A. 2003. Inherited polyneuropathy in Leonberger dogs: A mixed or intermediate form of Charcot-Marie-Tooth disease?. MUSCLE & NERVE. 27 (4). 471-477.

Stramer, Metha. 2008. Der Hund von Lonberg : Die Geschichte einer Hunderasse. Band 1. [Leogazette]. Enschede. s. 368. ISBN: 978-90-813426-1-2.

Svoboda, Miroslav, Senior, David F., Doubek, Jaroslav, Klimeš, Jiří. 2000. Nemoci psa a kočky. Díl 1. Noviko. Brno. s. 1014. ISBN: 80-902595-2-9.

Svoboda, Miroslav, Senior, David F., Doubek, Jaroslav, Klimeš, Jiří. 2001. Nemoci psa a kočky. II. díl. Noviko. Brno. s. 2001. ISBN: 80-902595-3-7.

Symptoms of Inerited Leonberger Polyneuropthy in the Leonberger Dog. [online]. [cit. 2012-02-30]. Dostupné z <<http://www.leonbergerhealth.com/Polyneuropathy.htm>>.

The History of the Breed. [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z <<http://www.leonbergerunion.com/history.htm>>.

Tichá, Vladimíra. 2000. Malá škola pro chovatele psů. Dona. České Budějovice. s. 225. ISBN: 80-86136-84-1.

Úvod. [online]. [cit. 2012-02-29]. Dostupné z <<http://www.kjcrbrno.cz/>>.

Vokurka, Martin. 1995. Praktický slovník medicíny. 3. rozš. vyd. Maxdorf. Praha. s. 409. ISBN: 80-85800-27-6.

Vrhy v chovatelských stanicích. [online]. [cit. 2012-03-10]. Dostupné z <<http://www.leonberger.cz/>>.

Výbor KCHL. 2011. LPN v KCHL. Zpravodaj: Klubu chovatelů psů leonbergerů ČR. 2011 (4). 5.

Výstavní řád platný od 1. 1. 2012. [online]. [cit. 2012-03-09]. Dostupné z <http://www.cmku.cz/index2.php?stranka=rady_a_redpisy>.

7. Seznam příloh

Příloha č. 1

Standard plemene

Příloha č. 2

Karta kontroly vrhu

Příloha č. 3

Posudkový list ze svodu mladých

Příloha č. 4

Diplom z Klubové výstavy

Příloha č. 5

Posudkový list z Klubové výstavy

Příloha č. 6

Bonitační karta

Příloha č. 7

Novofundlandská fena

Příloha č. 8

Svatobernardský pes

Příloha č. 9

Pyrenejský horský pes

Příloha č. 10

Heinrich Essig - dobové vyobrazení

Příloha č. 11

Heinrich Essig a jeho zvěřinec

Příloha č. 12

Cäsar - dobové vyobrazení leonbergera

Příloha č. 13

Matka se štěňaty 2 dny starými CHS Bohemia Qwerty

Příloha č. 14

Štěně ve stáří 2 měsíce CHS Bohemia Qwerty

Příloha č. 15

Štěně Escorial vom Roten schopf ve stáří 4 měsíců - výstavní postoj

Příloha č. 16

Štěně Escorial vom Roten schopf ve stáří 4 měsíců - pohoda na gauči

Příloha č. 17

Štěně Escorial vom Roten schopf ve stáří 6 měsíců

Příloha č. 18

Dospělý pes Eryn Lví chov ve věku 6 let

Příloha č. 19

Dospělý pes Eryn Lví chov - hlava

Příloha č. 20

Dospělá fena Berga z Leonkovho raja ve věku 5 let

Příloha č. 21

Mladá fena Constance Bohemia Qwerty ve věku 1 rok - hlava

Příloha č. 22

Dospělý pes a dospělá fena, viditelný pohlavní dimorfismus

Příloha č. 23

Psi jsou vhodné i ke canisterapii

Příloha č. 24

Pes v zápřahu

Příloha č. 1

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE

Secretariat General: 13, Place Albert I - B 6530 THUIN (Belgie)

F.C.I.-Standard č. 145 / 20.09.2002 / GB

LEONBERGER

(Leonberger)

ZEMĚ PŮVODU: Německo

DATUM PUBLIKACE ORIGINÁLNÍHO PLATNÉHO STANDARDU:

4. 1. 1996

POUŽITÍ: hlídací, společenský a rodinný pes

ZAŘAZENÍ PODLE F.C.I.: Skupina 2 pinčové a knírači, molossoidní plemena,

švýcarští salašničtí psi

Sekce 2.2 molossoidní plemena horského typu

Bez zkoušky z výkonu

KRÁTKÉ HISTORICKÉ SHRNUÍ: Na přelomu třicátých a čtyřicátých let 19. století zkřížil Heinrich Essig, městský radní v Leonbergu u Stuttgartu, černobílou fenu novofundlandského psa s Barrym, psem z hospicu v klášteře v Grand St. Bernhard. Později byl přimísen ještě pyrenejský horský pes. Výsledkem křížení byli velicí psi s převážně dlouhou, bílou srstí. Essig se pokoušel vyšlechtit psy, kteří by vzhledem připomínali lvy, erbovní zvíře ve znaku města Leonberg. První psi skutečně nazývaní „Leonbergeři“ přišli na svět v roce 1846. Spojovali v sobě výborné vlastnosti plemen, ze kterých byli vyšlechtěni. Nedlouho poté bylo z Leonbergu mnoho těchto psů prodáváno jako

symbolu statutu majitele. Koncem 19. století byl již v Bádensku-Württembersku leonberger nejoblíbenějším psem sedláků, oceňovány byly zejména jeho ostražitost při hlídání a také tažná síla. V průběhu obou světových válek ve 20. století značně poklesl počet chovaných leonbergerů. V současnosti je leonberger chován jako výborný rodinný pes, který splňuje všechny požadavky moderního života.

CELKOVÝ VZHLED: Vzhledem k původnímu využití je leonberger velký, robustní a svalnatý, přesto však elegantní pes. Je charakteristický vyváženou stavbou a sebevědomým klidem, také ovšem poměrně živým temperamentem. Zejména psi (samci) jsou mohutní a silní.

DŮLEŽITÉ POMĚRY: výška v kohoutku ku délce těla je v poměru 9:10. Hloubka hrudníku dosahuje téměř poloviny kohoutkové výšky.

POVAHA / TEMPERAMENT: jako rodinný pes je při dnešních životních podmínkách leonberger příjemný společník, kterého lze bez potíží vzít kamkoliv a který je známý svou výjimečně přátelskou povahou vůči dětem. Není ani bázlivý, ani agresivní. Jako společník je příjemný, poslušný a nebojácný ve všech životních situacích.

Zásadní požadavky pro vyrovnanou povahu psa jsou:

- Sebejistota a nadhled
- Mírný temperament, hravost
- Snadná ovladatelnost a poddajnost
- Učenlivost a dobrá paměť
- Lhostejnost k hluku

HLAVA: celkově hlubší než širší, spíše protáhlá než hrubá. Poměr délky tlamy k délce mozkovny je přibližně 1:1. Kůže všude těsně přiléhá, bez vrásek.

MOZKOVNA:

Lebka: v profilu a při pohledu zepředu mírně klenutá. V rovnováze k tělu a ke končetinám je silná, ale ne příliš těžká. V týlu není lebka výrazně širší než u očí.

Stop: dobře patrný, ale ne přehnaně vyznačený.

OBLIČEJOVÁ ČÁST:

Nosní houba: černá

Tlama: poměrně dlouhá, ale ne špičatá. Nosní můstek vyrovnané šířky, nikdy sedlovitý, spíše bývá lehce vyklenutý (římský nos).

Pysky: pevně přiléhající, černé, uzavřené koutky pysků.

Čelisti/Zuby: čelisti jsou silné, s přesným, pravidelným a úplným nůžkovým skusem, takže horní zuby těsně přesahují spodní. Zuby jsou zasazeny kolmo k čelisti, pes má 42 zdravých zubů podle zubního vzorce, povolen je chybějící M3. Klešťový skus je povolen, bez omezení špičáků dolní čelisti.

Líce: pouze mírně vyvinuté.

Oči: od světle hnědé k co nejtmavší hnědé, střední velikosti, oválné, ani zapadlé ani vystouplé. Nejsou ani příliš blízko, ani příliš daleko od sebe. Oční víčka těsně přiléhající, spojivka není viditelná. Oční bělmo (viditelná část sklivce) není začervenalé.

Uši: nasazené vysoko a nepřiléhají vzadu, svěšené, středně velké, přiléhají těsně k hlavě, masité ušní boltce.

KRK: přechází v lehké, plynulé křivce v kohoutek. Spíše dlouhý než příliš mohutný, bez volné kůže na hrdle nebo laloku.

TRUP:

Kohoutek: vyznačený, zejména u psů (samců).

Hřbet: pevný, široký, rovný.

Bedra: široká, silná, dobře osvalená.

Zád': široká, poměrně dlouhá, mírně zakulacená, plynule přechází k nasazení ocasu, nikdy přestavěná.

Hrudník: široký a hluboký, linie hrudní kosti dosahuje nejméně k loktům. Hrudník není sudovitý, spíše jsou žebra lehce zaoblená.

Břicho: pouze lehce vtažené k bedrům.

OCAS: hustě osrstěný, v klidu nesen rovně svěšený, v pohybu pouze mírně prohnutý. Neměl by být nesen nad prodloužením hřbetní linie.

KONČETINY: velmi silné, zejména u psů (samců).

HRUDNÍ KONČETINY: při pohledu zepředu jsou rovné, paralelní, s nikoliv úzkým postojem.

Ramena/nadloktí: dlouhé, šikmé, vzájemně svíraný úhel není přespříliš tupý, dobře osvalené.

Lokty: držené těsně u těla.

Nadprstí: silné, pevné, při pohledu zepředu rovné, při pohledu ze strany téměř kolmé k zemi.

Přední tlapky: rovné (nevybočující ani dovnitř ani ven), kulaté, pevné, dobře klenuté pevné prsty, černé polštářky.

PÁNEVNÍ KONČETINY: při pohledu zezadu jsou paralelní a nepřilíží blízko u sebe postavené. Hlezna a tlapky nevybočují dovnitř ani ven.

Výčnělek pánevní kosti: sešikmený.

Stehna: poměrně dlouhá, šikmá, silně osvalená. Úhel kolene je výrazný.

Hlezno: silné, výrazný úhel mezi bércelem a hlezmem.

Zadní tlapky: rovné, poněkud podlouhlé. Klenuté prsty, černé polštářky.

POHYB: Při všech typech pohybu prostorný a rovnoměrný krok, s dobrým předkrokem a dobrým posunem zadních končetin. Při pohledu zepředu a zezadu se při chůzi nebo klusu končetiny pohybují v přímé linii

OSRSTĚNÍ:

SRST: středně měkká až hrubá, poměrně dlouhá, těsně přiléhající, souvisle pokrývá tělo. Obrysy celého těla jsou zřetelné i přes velmi hustou podsadu. Srst je rovná, mírné zvlnění je povoleno. Srst tvoří nápadnou hřívu na krku a hrudi, zejména u psů (samců). Nápadné praporce na předních i zadních končetinách.

BARVA: žlutá připomínající zbarvení lva, červená, červenavě hnědá, také písková (světle žlutá, smetanová) a všechny jejich kombinace, vždy s černou maskou. Černé konce chlupů jsou povoleny, nicméně černá nesmí být převládající barvou.

Světlejší srst na spodní části ocasu, na hřívě a na praporcích obou párů končetin nesmí rušit harmonii převládající barvy. Drobná bílá skvrna nebo pruh na hrudi a bílé chlupy na prstech končetin jsou tolerovány.

VÝŠKA:

Výška v kohoutku:

Psi od 72 do 80 cm (ideální průměr 76 cm).

Feny od 65 do 75 cm (ideální průměr 70 cm).

VADY: jakákoliv odchylka od výše uvedených znaků má být považována za vadu a vážnost, s níž je vada posuzována, má být v přímém poměru k jejímu stupni.

VYŘAZUJÍCÍ VADY:

- nevyrovnaný temperament (agresivita nebo přílišná plachost).

- závažné anatomické vady („kravský“ postoj hlezen, klenutý „kapří“ hřbet, příliš měkká hřbetní linie, příliš vytočené přední končetiny, nedostatečné zaúhlení v rameni, lokti nebo v kolenním nebo hlezenním kloubu).
- hnědá nosní houba.
- výrazný nedostatek pigmentu na pyscích.
- chybějící zuby (s výjimkou M3). Před- nebo podkus, nebo jiné vady skusu.
- oči bez hnědé barvy.
- vychlípení nebo vchlípení očního víčka.
- do kruhu stočený nebo příliš vysoko zatočený ocas.
- hnědé polštářky tlapek.
- kudrnatá nebo příliš vlnitá srst.
- nevhodná barva (hnědá s hnědou nosní houbou a hnědými polštářky tlapek, černá s pálením, černá, stříbrná, „aguti“, tj. šedá podsada se světlými krycími chlupy).
- zcela chybějící černá maska.
- příliš mnoho bílé barvy (od prstů tlapek k nadprstí), bílá barva na hrudi ve větší oblasti než je velikost dlaně, bílá na jiných místech než je popsáno ve standardu.

Psi, kteří zjevně vykazují fyzické nebo povahové abnormality, musí být diskvalifikováni.

Pozn.: Psi (samci) musí mít dvě zjevně normálně vyvinutá varlata, plně sestouplá v šourku.

Standard plemene

Převzato z <http://www.cmku.cz/index2.php?plemena_skupiny=2>

Příloha č. 2

		Klub chovatelů psů Leonbergerů ČR Kontrola vrhu													
chovatelská stanice: <i>Bohemská Svazky</i> otec: <i>Elektařík Raxocielu</i>		chovatel / adresa: matka: <i>Antonína Svazky</i>													
datum kontroly: <i>1.6.2001</i>		datum vrhu: <i>15.4.01</i>		věk štěňat / dnů: <i>97</i>		pasp.		barva		kontrolováno psů: <i>6</i>		kontrolováno fen. <i>5</i>		počet narazených: <i>12</i>	
tet. číslo	pohl.	hmotnost	skus	oči	víčka	kůže	pasp.	barva	jiné pozn.	hodnocení	odběr				
4540	P	800	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'		—	—	—	4.6.		
4551	F	800	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'		—	—	—	—		
4552	P	780	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'		—	—	—	—		
4553	P	680	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'		—	—	—	—		
4554	P	840	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'		—	—	—	—		
4555	P	780	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'	<i>3.6. vazy na kopyta.</i>	—	—	—	—		
4556	F	790	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'	<i>malý bílý nos, b.č. kopyt.</i>	—	—	—	—		
4557	F	765	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'	<i>malý bílý nos.</i>	—	—	—	—		
4558	F	795	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'		—	—	—	—		
4559	F	740	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'		—	—	—	—		
4560	F	825	volný	hnědá	OK'	—	—	zlata'		—	—	—	—		
kondice matky: <i>vyborná</i>		chovatelské zařízení / prostředí: <i>vyborná, vnitřní + venkovní zabudova</i>													
zhodnocení vrhu:		<i>Nadná, přetvářka štěňata, jasnější v týpku, lepší zátěže, kluby štěňatů, malá štěňatka</i>													
kontrola vrhu provedl:		BANIĚLA PAVLOVSKÁ HLAVNÍ		KLUB CHOVATELŮ PSŮ LEONBERGERŮ ČR		klubový poplatek Kč:		klubový poplatek Kč:		podpis chovatele:		uhrazené/nehrazené:			
		Ke Hrádku 5 PORADECE CHOVU		148,00 PRAHA 4 – Kurnatice		2200,-		—		—		—			

Karta kontroly vrhu

Příloha č. 3

Klub chovatelů psů leonbergerů ČR

POSUDKOVÝ LIST

SVOD MLADÝCH

Loučeň 26. března 2011

Chov stanice:	Bohemia Qwerty
Jméno:	Constance
Pohlaví:	fena
Narození:	15.4.2010
Číslo zápisu:	ČLP/L/4560
Otec:	Rosaceén Eleocharis
Matka:	Ayron Bohemia Qwerty
Chovatel:	Dudková Šárka
Majitel:	Mezerová Irena

Věk:	11 měsíců		
Skus:	nůžkový	Chrup:	úplný

Hodnocení:

Vysoká fena, odpovídající mohutnosti, výrazná široká hlava, tmavá maska, tmavé oko, ještě nevyjádřené předhrudí, rovný hřbet, výborné postavení obou párů končetin, výborné zbarvení i kvalita srsti.

Loučeň 26. března 2011

Posuzovatel: Daniela Pavlovská

Daniela Pavlovská
Daniela PAVLOVSKÁ
INTERNATIONAL JUDGE

KLUB CHOVATELŮ PSŮ
LEONBERGERŮ ČR
Ke Hrádku 5
148 00 PRAHA 4 – Kunnovice

Posudkový list ze svodu mladých

KLUB CHOVATELŮ PSŮ LEONBERGERŮ ČR
DIPLOM
klubová výstava
Mladá Boleslav – 15. dubna 2006

Pes : *Eryn Luí chou*

Majitel : *Dušánková Irena*

Třída : *otevřená* Ocenění : *VÝBORNÝ*

Rozhodčí : *[Signature]*

Příloha č. 5

Klub chovatelů psů leonbergerů ČR
člen ČMKU-FCI
Posudkový list
Klubová výstava Mladá Boleslav
15.dubna 2006

Katalogové číslo: 35
Pohlaví: pes
Třída: otevřená
Jméno: Eryn Lví chov
Narozen: 8.9.2001
Číslo zápisu: ČLP/L/2584
Otec: Asterix Lví chov
Matka: Brigita Chaloupecké skalky
Chovatel: Lazar Zdeněk
Majitel: Dušánková Irena

Hodnocení:
4,5 roku, vyzrálý, silný, výborně vyvážený, barva mahagonová, samčí hlava, středně hnědé oko, černá maska, snus úplný, nůžkovy, odpovídající horní linie, v postoji ocas nesen dolů, vyzráá hrudní partie, mohutná kostra, výborné dření, v pohybu vpředu poněkud vázaný, ale také v postoji, harmonický pohyb, mohutný posun, vynikající drštění, vynikající péče, typická leonbergří povaha

ČESKOMORAVSKÁ KYNOLOGICKÁ UNIE
člen Fédération Cynologique Internationale - FCI

Res. CAC
095

Katalogové číslo psa

Jméno psa / fený: ERYN LVI CHOV

Druh výstavy: Mezinárodní Národní Klubová Speciální

Konána dne: 15. 4. 2006 **KLUB CHOVATELŮ PSŮ
LEONBERGERŮ ČR**

Podpis rozhodčího: *[Signature]* Razítko výstavy: **KLUB CHOVATELŮ PSŮ
LEONBERGERŮ ČR**

vorzüglich
KLUB CHOVATELŮ
PSŮ LEONBERGERŮ
ČR

Podpis posuzovatele:
[Signature]

Posudkový list z Klubové výstavy

Příloha č. 6

Bonitační karta

	NÁZEV	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A	Barva	Lví žlutá	zlatožlutá	zlatá	mahagon	písková	pročernalá	krémová	uhlování		stříbrošedá	bílé znaky divoká	převaha černé
B	Hlava	typická	úzká dlouhá	široká těžká									
C	Maska	výrazná	melír	naznačená							chybí		
D	Chrup	úplný	zub navíc	chybí M3							neúplný		
E	Skus	nůžkový	těsný nůžkový	nepravidelný	rozházený	kleště					předkus	podkus	
F	Barva očí	tmavě-hnědá	středně-hnědá	světle-hnědá							dravčí žlutá		
G	Oční víčka	přiléhající	více přiléhá	mírně otevřená							vchlípená	vychlípená	
H	Pysky	uzavřené	volnější								silně otevřené	silně převislé	
CH	Barva sliznic	černá	mírně zesvětí.								hnědá		
I	Nosní partie	v poměru	kratší	delší	užší	klenutá	proláká				ruší výraz		
J	Stop	typický	vyjádřený příliš	nevyjádřený									
K	Uši	normální	vysoce nasazené	nízko nasazené	přetočené						velmi malé	příliš velké	silně přetočené
L	Krk	silný typický	krátký	dlouhý	laick								
M	Předhrudí	přiměřené	dostatečné	nevyvinuté									
N	Hrudník	dobře vyvinutý	úzký	sudovitý	oválný	plochý	měkký						
O	Břicho	normální vtažené	volné										
P	Postoj hrudních končetin	normální široký	sblíhavý	rozblíhavý	úzký	vybočené lokty	strmý	měkké nadprstí	vybočené tlapy	vybočené tlapy	silně do X	silně do O	
Q	Postoj pánevních končetin	normální široký	sblíhavý	rozblíhavý	úzký	strmý	podsunutý	vybočené tlapy	vybočené tlapy		silně do X	silně do O	
R	Tlapy	sevěřené kulaté	zaječí	rozvěřené									
S	Hřbet	široký rovný	měkký	mírně klenutý	úzký	dlouhý	málo osvalený						
Š	Zaď	dobře utvářené	mírně pře-stavěná	mírně spádčitá	strmá								
T	Délka ocasu	k hleznu	delší	kratší							velmi krátký		
U	Držení ocasu	dolů nesený	hákovitý	kroužkovitý	vybočený do strany	vysoce nesený v pohybu					trvale nahoru stočený		
V	Varlata	obě v šourku	ne-souměrná								chybí jedno	chybí obě	
W	Srst	rovná	zvlíněná	otevřená							kudrnatá		
X	Délka srsti	dlouhá	polodlouhá	kratší							velmi krátká		
Y	Chody	prostorné	vázané	podsunuté	mimochoď								
Z	Celková konstituce	vyvážená	nevyvážená	kvadratická	příliš dlouhá								mimořád. slabá
Ž	Typ	silný	středně silný	dostatečně silný	výrazně těžký						mimořád. slabý	mimořád. těžký	
a	Ovladatelnost	dobrá	dostatečná								nedostatečná		
b	Chování ke skupině lidí	jistě	nejistě								bázlivé	agresivní	
c	Chování ke psům	neutrální	sebejistě	nejistě							agresivní		
d	Povaha celkové	vyrovnaný	sebejistý	mírně nejistý	temperamentní						silně bázlivý	silně agresivní	

Bonitační karta

Příloha č. 7

Novofundlandská fena

foto převzato z <<http://www.danasdogs.com/images/lexstack.jpg>>

Příloha č. 8

Svatobernardský pes

foto převzato z <<http://bernardyn-svatobernardsky-pes.hafici.cz>>

Příloha č. 9

Pyrenejský horský pes

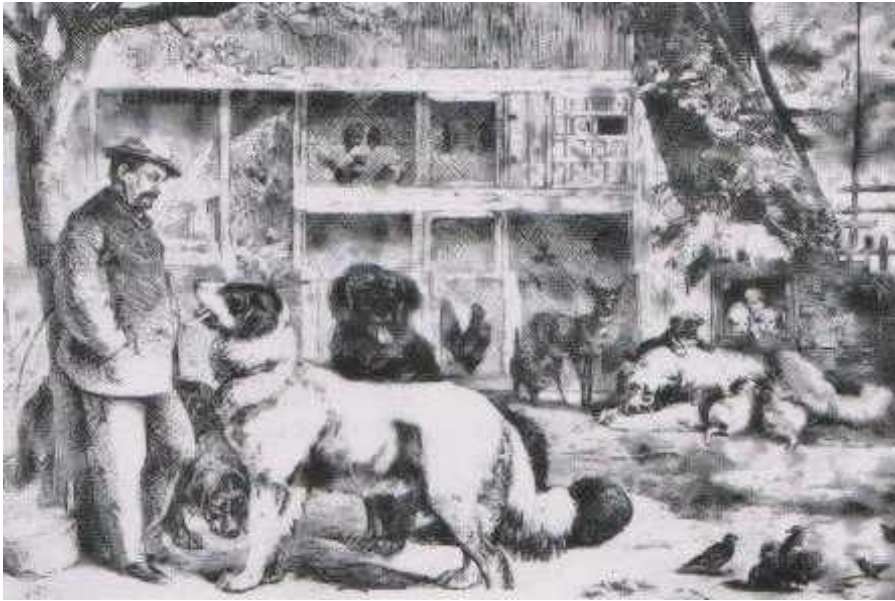
foto převzato z <http://www.pyrenean.estranky.cz/clanky/nas-pes-aron.html>

Příloha č. 10

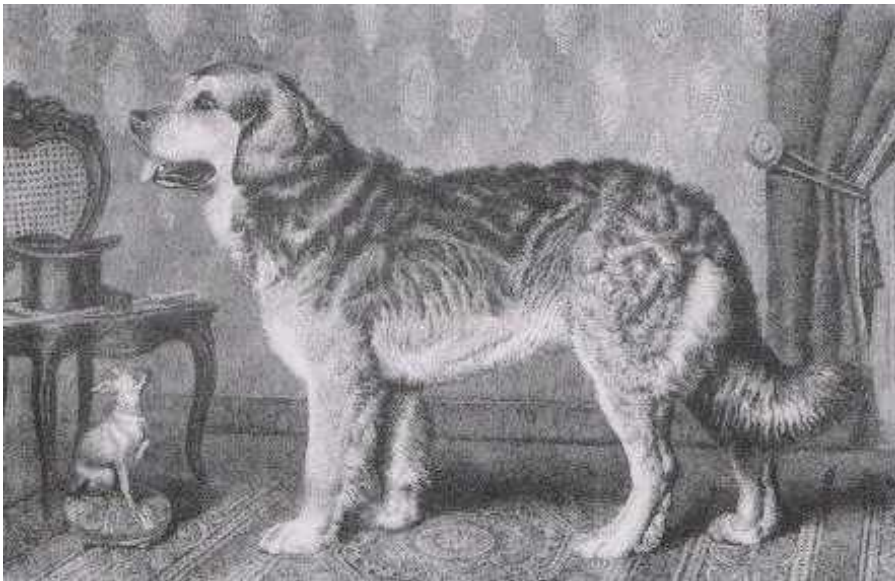
Heinrich Essig - dobové vyobrazení
(Stramerová, 2008)

Příloha č. 11

Heinrich Essig a jeho zvěřinec
(Stramerová, 2008)

Příloha č. 12

Cäsar - dobové vyobrazení leonbergera
(Stramerová, 2008)

Příloha č. 13

Matka se štěňaty 2 dny starými CHS Bohemia Qwerty
foto autorka

Příloha č. 14

Štěně ve stáří 2 měsíce CHS Bohemia Qwerty
foto autorka

Příloha č. 15

Štěně Escorial vom Roten schopf ve stáří 4 měsíců - výstavní postoj

foto autorka

Příloha č. 16

Štěně Escorial vom Roten schopf ve stáří 4 měsíců - pohoda na pohovce

foto autorka

Příloha č. 17

Štěně Escorial vom Roten schopf ve stáří 6 měsíců
foto autorka

Příloha č. 18

Dospělý pes Eryn Lví chov ve věku 6 let
foto autorka

Příloha č. 19

Dospělý pes Eryn Lví chov - hlava
foto autorka

Příloha č. 20

Dospělá fena Berga z Leonkovho raja ve věku 5 let
foto autorka

Příloha č. 21

Mladá fena Constance Bohemia Qwerty ve věku 1 rok - hlava
foto autorka

Příloha č. 22

Dospělý pes a dospělá fena, viditelný pohlavní dimorfismus
foto autorka

Příloha č. 23

Psi jsou vhodné i ke canisterapii
foto autorka

Příloha č. 24

Pes v zápřahu
foto autorka